

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

20.11.2017

м. Київ

№ 606

Про затвердження Правил носіння
військової форми одягу та знаків
розрізнення військовослужбовцями
Збройних Сил України та
ліцеїстами військових ліцеїв

На виконання пункту 7 статті 7 Закону України “Про військовий обов’язок і військову службу” та з метою упорядкування носіння військової форми одягу і знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України та ліцеїстами військових ліцеїв

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Правила носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями Збройних Сил України та ліцеїстами військових ліцеїв, що додаються.

2. Начальнику Тилу Збройних Сил України у місячний строк розробити та подати на затвердження План переходу військовослужбовців Збройних Сил України на носіння нової військової форми одягу та забезпечити його своєчасне виконання.

3. Носіння парадної (парадно-вихідної) та повсякденної форми одягу старого зразка та знаків розрізнення до неї дозволяється до 01 січня 2019 року.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр оборони України
генерал армії України

С. Т. ПОЛТОРАК

3
ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України
20.11.2017 № 606

ПРАВИЛА

носіння військової форми одягу та знаків розрізнення військовослужбовцями
Збройних Сил України та ліцеїстами військових ліцеїв

I. Загальні положення

1. Ці Правила визначають порядок носіння форми одягу відповідно до наказу Міністерства оборони України від 18 липня 2017 року № 370 “Про затвердження Зразків військової форми одягу та загальних вимог до знаків розрізнення військовослужбовців та ліцеїстів військових ліцеїв”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 22 серпня 2017 року за № 1047/30915 (далі – наказ “Про затвердження Зразків”) військовослужбовцями Збройних Сил України (далі – військовослужбовці) та ліцеїстами військових ліцеїв (далі – ліцеїсти).

2. Право на носіння військової форми одягу мають військовослужбовці, військовозобов’язані під час проходження зборів, резервісти, курсанти, ліцеїсти, а також особи, звільнені з військової служби в запас або у відставку з наданням права носіння військової форми одягу. Громадянам, які звільнені з військової служби з зарахуванням у запас або у відставку з правом носіння військової форми одягу, дозволяється носіння військової форми одягу, яка встановлена на момент звільнення.

3. Військову форму одягу носять у суворій відповідності з цими Правилами. Предмети військової форми одягу повинні відповідати встановленим у наказі “Про затвердження Зразків” описам, бути ретельно припасованими й утримуватися в бездоганному стані.

Громадяни, які звільнені з військової служби з правом носіння військової форми одягу, носять її відповідно до правил, встановлених на час звільнення.

4. Встановлено такі види військової форми одягу:

парадна (парадно-вихідна);

повсякденна;

польова (службова морська);

спеціальна (робоча);

спортивна.

Кожна з цих військових форм поділяється на літню та зимову, а також демісезонну при повсякденній і польовій (службовій морській) формі одягу .

5. Військовослужбовці носять військову форму одягу:

парадну (парадно-вихідну) – на парадах, під час вручення військовим частинам¹ державних нагород, бойових прапорів та інших відзнак; під час одержання державних нагород, прийняття військової присяги, проведення ритуалу випуску з військового навчального закладу; у день річного свята військової частини; під час відрекомендування визначеним Статутом внутрішньої служби Збройних Сил України посадовим особам при призначенні на посаду і присвоєння військового звання; під час підйому Військово-морського прапора на кораблі, який стає до бойового складу Військово-Морських Сил Збройних Сил України, під час вручення кораблю державної нагороди або іншої відзнаки; під час призначення до складу почесної варти;

¹ Під військовою частиною маються на увазі органи військового управління, з'єднання, військові частини, кораблі, військові навчальні заклади, відділення (факультети, кафедри) військової підготовки при цивільних закладах вищої освіти, кафедри медицини катастроф та військової медицини цивільних закладів вищої освіти, установи, підприємства та організації Міністерства оборони України.

парадно-вихідну – у святкові дні; на урочистих засіданнях та офіційних прийомах; під час покладення квітів (вінків) до пам’ятників і на могили воїнів; в інших випадках, за рішенням командира військової частини;

повсякденну – під час роботи (чергувань) у штабах, управліннях, установах, а також у всіх інших випадках, в яких не передбачено носіння парадної (парадно-вихідної), польової (службової морської), робочої (спеціальної) форм одягу;

польову (службову морську) – під час виконання бойових (навчально-бойових) завдань, проведення навчань, маневрів, учбових занять (польових або на військовій техніці), на бойових чергуваннях (чергуваннях) та під час несення служби у добовому наряді (на вахті), у період ліквідації аварій та катастроф, надзвичайних ситуацій;

робочу (спеціальну) – під час виконання господарських, будівельних робіт, а також під час обслуговування техніки та озброєння;

спортивну – спортивний одяг і взуття під час проведення спортивних занять і змагань, а також під час індивідуальних тренувань.

Дозволяється носити парадно-вихідну форму одягу у вихідні дні та в позаслужбовий час за межами військової частини.

За належністю військова форма одягу поділяється на:

військову форму одягу Сухопутних військ Збройних Сил України (далі – СВ ЗСУ);

військову форму одягу Повітряних Сил Збройних Сил України (далі – ПС ЗСУ);

військову форму одягу Військово-Морських Сил Збройних Сил України (далі – ВМС ЗСУ);

військову форму одягу Високомобільних десантних військ Збройних Сил України (далі – ВДВ ЗСУ);

військову форму одягу Сил спеціальних операцій Збройних Сил України (далі – ССПО ЗСУ).

Під час виконання бойових (навчально-бойових) завдань, проведення навчань, маневрів, польотів, учбових занять, на бойових чергуваннях та під час несення служби у добовому наряді носить особиста зброя і необхідне спорядження, визначене відповідними нормами забезпечення.

Під час несення бойового чергування у спеціальних фортифікаційних спорудах – рішенням відповідного командира (начальника) військової частини дозволяється замість черевиків з високими берцями носити черевики (напівчеревики) хромові.

Курсанти військових навчальних закладів (далі – курсанти), ліцеїсти та військовослужбовці строкової служби під час звільнення у місто носять парадно-вихідну форму одягу.

За рішенням відповідного начальника дозволяється використовувати польову (службову морську) форму одягу під час виконання завдань повсякденної діяльності у військових частинах.

6. Окремі зразки парадно-церемоніальної форми одягу та їх носіння затверджуються Міністром оборони України.

7. Форма одягу оголошується на період конкретних заходів командирами (начальниками) військових частин (кораблів), авіаційних військових частин, установ, військових навчальних закладів, підприємств і організацій Міністерства оборони України (далі – військові частини) відповідно до вимог цих Правил, з урахуванням особливостей виконання службових завдань.

При оголошенні форми одягу вказуються її найменування і, за необхідності, найменування додаткових або уточнюючих предметів, наприклад: “Літня повсякденна форма одягу, в джемпері”.

Форма одягу для стройових оглядів, шикувань та службових нарад оголошується особами, що проводять ці заходи.

8. Форма одягу для несення патрульної служби, чергування, а також для військовослужбовців, які несуть контрольно-пропускну (вартову) службу в приміщеннях, оголошується відповідними начальниками.

9. Перехід на літню або зимову форми одягу встановлюється відповідними наказами начальника гарнізону (старшого морського начальника) та дорученнями командувачів видів Збройних Сил України, ВДВ ЗСУ, ССПО ЗСУ.

10. Форма одягу військовослужбовців ВМС ЗСУ, які мають корабельні звання, оголошується:

командування ВМС ЗСУ;

старшими морськими начальниками;

старшими на рейдах;

командирами з'єднань кораблів, що перебувають у поході (на бойовій службі).

11. Військовослужбовці носять форму одягу відповідно до виду ЗСУ, яка встановлена для військової частини, де вони проходять військову службу, та військового звання, а також в залежності від завдання, що виконується, відповідно до пункту 5 цих Правил.

Для СВ та ВДВ ЗСУ колір форми одягу захисний ("меланж"), для ПС ЗСУ синій ("меланж"), для ВМС ЗСУ чорний, для ССПО ЗСУ темно-сірий ("меланж").

На визначених предметах військової форми одягу військовослужбовці (кому встановлено) носять емблеми відповідно до своєї військової спеціальності.

12. Військову форму одягу для військових частин, які не належать до видів ЗСУ, ВДВ ЗСУ і ССПО ЗСУ, носять військову форму одягу СВ ЗСУ, але

із визначеними для них емблемами на відповідних предметах військової форми одягу.

13. Військовослужбовці військових оркестрів носять форму одягу за видом Збройних Сил України, до якого належить військова частина, з емблемою, яка встановлена для військових диригентів і музикантів.

14. Особи офіцерського, сержантського та старшинського складу, які переміщені для проходження військової служби в структурні підрозділи Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, в Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, інші органи військового управління, що не належать до видів, окремих родів військ (сил) Збройних Сил України носять військову форму одягу, яку вони мали на день переміщення.

Особи офіцерського, сержантського та старшинського складу, які переміщені для проходження служби до інших видів, окремих родів військ (сил) ЗСУ, носять форму одягу установлену для військової частини, після закінчення строку носіння форми одягу, яку вони мали на день переміщення.

15. Слухачі (ад'юнкти, докторанти) військових навчальних закладів з числа осіб офіцерського складу носять військову форму одягу, яку вони мали до прибуття на навчання.

Курсанти військових навчальних закладів видів ЗСУ носять форму одягу за видом ЗСУ, до якого належить навчальний заклад, якщо заклад вищої освіти не відноситься до виду ЗСУ, форма одягу встановлюється начальником навчального закладу.

Курсанти (слухачі) закладів вищої освіти, які мають у своєму складі військові інститути, факультети військової підготовки, кафедри військової підготовки, відділення військової підготовки, що не мають офіцерських звань, використовують форму одягу, яка встановлена за видом ЗСУ, до якого він належить.

Курсанти (слухачі) військових навчальних закладів з числа сержантського та старшинського складу зберігають право на носіння форми одягу, яка встановлена для цієї категорії військовослужбовців.

Військовослужбовці змінного складу короткострокових курсів (шкіл) і навчальних закладів носять ту форму одягу, в якій вони прибули на навчання.

Військовослужбовці штатних підрозділів охорони та забезпечення військових навчальних закладів носять форму одягу за видом ЗСУ, до якого належить військовий навчальний заклад.

16. Порядок носіння військової форми одягу під час несення служби у складі варт визначається Статутом гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України.

17. Військовослужбовцям, які проходять військову службу за контрактом, дозволяється носити цивільний одяг у позаслужбовий час, а за окремою вказівкою – у службовий час.

18. Військовослужбовцям строкової служби під час перебування у відпустці, а курсантам і ліцеїстам – і у позаслужбовий час дозволяється носити за межами військової частини цивільний одяг.

19. Спеціальний (робочий) одяг та льотно-технічне обмундирування використовують військовослужбовці, яким цей одяг передбачено за нормами забезпечення, під час бойового чергування, на навчаннях, маневрах, під час виконання польотів та підготовки до них, на заняттях з військовою технікою і під час виконання робіт у гаражах, парках, майстернях, на аеродромах, у лабораторіях, лікувальних закладах, на складах, кораблях, у військових частинах.

Десантний одяг використовують військовослужбовці, яким цей одяг передбачено за нормами забезпечення під час підготовки та здійснення стрибків з парашутом. Порядок та варіанти використання десантного одягу та

інших елементів екіпіровки та засобів індивідуального захисту до нього визначає командир військової частини.

Льотний одяг використовують військовослужбовці ВДВ ЗСУ, яким цей одяг передбачено за нормами забезпечення під час проведення занять, зборів з повітрянодесантної підготовки, спеціальної підготовки підрозділів десантного забезпечення, під час проведення технічного огляду та регламентних робіт з повітрянодесантною технікою та майном.

В усіх інших випадках носити спеціальний (робочий) одяг не дозволяється.

Порядок носіння спеціального одягу, льотно-технічного обмундирування і головного убору до нього, засобів індивідуального захисту та інших елементів екіпіровки визначає командир військової частини (корабля), начальник військового навчального закладу, установи.

Спеціальний одяг зберігається поза спальними приміщеннями підрозділу у спеціальних шафах, кімнатах для зберігання речей на окремих стелажах і вішалках, в особистих кабінетах (приміщеннях).

20. Військовослужбовцям, ліцеїстам, а також особам, яким під час звільнення з військової служби у запас або відставку було надано право носіння військової форми одягу, забороняється:

- носити предмети військової форми одягу, спорядження, нагрудні знаки і знаки розрізнення змінених або невстановлених зразків (кольорів) та такі, що прийшли у непридатний стан;

- носити одночасно предмети з різних форм одягу, а також предмети військової форми одягу разом з цивільними;

- розміщувати на військовій формі одягу знаки розрізнення, що відмінні;

- носити забруднені та не випрасувані предмети військової форми одягу, а також предмети, які втратили колір;

- носити деформовані та неправильно підібрані погони;

- носити взуття з пошкодженим верхом та зношеними каблучками;

- носити сумки яскравих забарвлень;

військовослужбовцям-жінкам, при перебуванні у військовій формі одягу дозволяється носити сумки однотонних неяскравих забарвлень.

21. Військовослужбовцям, ліцеїстам та іншим визначеним цим наказом особам, при перебуванні у військовій формі одягу, рекомендовано утриматись від:

використання навушників від електронних пристроїв під час пересування пішки, якщо це не передбачено службовою необхідністю;

носіння в карманах предметів, що виступають назовні чи переповнюють їх;

носіння рюкзаків на плечах, що своїми шлейками закривають погони.

II. Форма одягу військовослужбовців Збройних Сил України

1. Форма одягу військовослужбовців офіцерського, сержантського, старшинського та рядового складу Збройних Сил України

Таблиця 1

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу

Літня (мал. 2, 3, 5, 6, 16, 17, 27, 28, 38, 39, 49, 50, 60, 61, 71, 72, 82, 83, 93, 94 додатка 1)	Зимова (мал.1, 4, 15, 26, 37, 48, 59, 70, 81, 92 додатка 1)
Кашкет (берет), кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого (чорного у ССПО ЗСУ) кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого (чорного у ССПО ЗСУ) кольору з краваткою кольору основної тканини, черевики чорного кольору, рукавиці чорного кольору (чорного для військовослужбовців ВМС ЗСУ та ССПО ЗСУ), кашне білого кольору

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 11, 22, 33, 44, 55, 66, 77, 88, 99 додатка 1)	Демісезонна (мал. 10, 21, 32, 43, 54, 65, 76, 87, 98 додатка 1)	Зимова (мал. 9, 20, 31, 42, 53, 64, 75, 86, 97 додатка 1)
Берет (пілотка в авіації СВ ЗСУ, ПС ЗСУ та ВДВ ЗСУ) куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою кольору основної тканини, напівчеревики чорного кольору	Берет (пілотка в авіації СВ ЗСУ, ПС ЗСУ та ВДВ ЗСУ), плащ демісезонний, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою кольору основної тканини, черевики або напівчеревики чорного кольору, рукавиці чорного кольору	Шапка зимова, куртка зимова, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою кольору основної тканини, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України

Таблиця 3

Парадно-церемоніальна форма одягу (для Почесної Варти)

Літня (мал. 198–201 додатка 1)	Зимова (мал. 194–197 додатка 1)
Кашкет, кітель і штани кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, заправлені у черевики з високими берцями або чоботи хромові, сорочка білого кольору з краваткою кольору основної тканини, рукавиці шкіряні білого кольору. Поверх кітеля аксельбант та поясний ремінь золотого кольору для офіцерського складу та білого кольору для інших військовослужбовців	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, заправлені у черевики з високими берцями або чоботи хромові, сорочка білого кольору з краваткою кольору основної тканини, рукавиці шкіряні білого кольору, кашне білого кольору. Поверх пальта зимового поясний ремінь золотого кольору для офіцерського складу та білого кольору для інших військовослужбовців

2. Форма одягу військовослужбовців-жінок

Таблиця 1

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу

Літня (мал. 203, 204 додатка 1)	Зимова (мал. 202 додатка 1)
Кашкет (берет), кітель жіночий і спідниця кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого (чорного у ССПО ЗСУ) кольору, краватка-стрічка кольору основної тканини, взуття встановленого зразка чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель жіночий і спідниця кольору визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого (чорного у ССПО ЗСУ) кольору, краватка-стрічка кольору основної тканини, взуття встановленого зразка чорного кольору, рукавички чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 2

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 209 додатка 1)	Демісезонна (мал. 208 додатка 1)	Зимова (мал. 207 додатка 1)
Берет (пілотка в авіації СВ ЗСУ, ПС ЗСУ та ВДВ ЗСУ), куртка і спідниця кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан”, краватка-стрічка кольору основної тканини, взуття встановленого зразка чорного кольору	Берет (пілотка в авіації СВ ЗСУ, ПС ЗСУ та ВДВ ЗСУ), плащ демісезонний, куртка і штани навипуск (або спідниця) кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан”, краватка-стрічка кольору основної тканини, взуття встановленого зразка чорного кольору, рукавички чорного кольору	Шапка зимова, куртка зимова, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан”, краватка-стрічка кольору основної тканини, взуття встановленого зразка чорного кольору, рукавички чорного кольору та кашне кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України

3. Форма одягу курсантів військових навчальних закладів (крім ВМС ЗСУ), військовослужбовців, сержантського, рядового складу і ліцеїстів

Таблиця 1

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу

Літня (мал. 182 додатка 1)	Зимова (мал. 181 додатка 1)
Кашкет, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого (чорного у ССПО ЗСУ) кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого (чорного у ССПО ЗСУ) кольору з краваткою кольору основної тканини, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавички чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 2

Повсякденна форма одягу

Літня (мал.185 додатка 1)	Зимова (мал. 184 додатка 1)
Берет (пілотка в авіації ПС ЗСУ та ВДВ ЗСУ), повсякденний кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою кольору основної тканини, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова, куртка зимова, повсякденний кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою кольору основної тканини, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавички чорного кольору, кашне кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України

Погони кольору, визначеного для виду ЗСУ, носять: на пальті зимовому, куртці зимовій, плащі демісезонному, кітелі, джемпері, сорочці кольору “тан”, сорочці білого, чорного кольору (з коротким та довгим рукавом).

Берет в залежності від виду, роду військ носить встановленого кольору (мал. 235–245 додатка 2).

Пілотки в залежності від виду, роду військ носяться встановленого кольору (мал. 246–249 додатка 2).

Дозволяється носити:

берет кольору “марун” у ВДВ ЗСУ та кольору “сталь” у ССПО ЗСУ в усіх випадках за рішенням органу управління;

берет замість кашкета польового (кепі-бойове) з літньою польовою формою одягу;

кашкет з повсякденною формою одягу;

з літньою та демісезонною повсякденною формою одягу пілотку для військовослужбовців ВДВ ЗСУ;

шапку зимову з зимовою повсякденною формою одягу при температурі повітря – 0 градусів і нижче;

кашкет замість шапки зимової при зимовій парадно-вихідній формі одягу;

кітель замість куртки при літній повсякденній формі одягу;

сорочку білого або чорного кольору з довгими рукавами, з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою для військовослужбовців-жінок) (мал. 7, 18, 29, 40, 51, 62, 73, 84, 95, 183, 205 додатка 1) та сорочку білого або чорного кольору з короткими рукавами, з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою для військовослужбовців-жінок) та без краватки, без кітеля з літньою парадною (парадно-вихідною) формою одягу (мал. 8, 19, 30, 41, 52, 63, 74, 85, 96, 206 додатка 1);

джерсер кольору основної тканини з погонами під час знаходження в приміщеннях службових будівель та робочих кабінетах;

джерсер з V-подібним вирізом горловини з сорочкою і краваткою (мал. 14, 25, 36, 47, 58, 69, 80, 91, 102, 212 додатка 1);

джерсер з круглим вирізом горловини без сорочки і краватки, а також з курткою поза строєм (мал. 241, 242 додатка 1);

сорочку кольору “тан” з довгими рукавами з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою) (мал. 12, 23, 34, 45, 56, 67, 78, 89, 100, 186, 210 додатка 1) та сорочку кольору “тан” з короткими рукавами, з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою) та без краватки, без повсякденного кітеля з літньою

повсякденною формою одягу (мал. 13, 24, 35, 46, 57, 68, 79, 90, 101, 211 додатка 1);

плащ-накидка з чохлом в дощову погоду;

плащ демісезонний з літньою парадною (парадно-вихідною) формою одягу в холодну погоду;

пальто зимове замість куртки зимової;

рукавиці шкіряні білого та чорного кольору з літньою парадно-вихідною формою одягу;

туфлі і чобітки цивільного зразка з парадно-вихідною і повсякденною формою одягу для військовослужбовців-жінок;

колготки чорного або сірого кольору з парадно-вихідною і повсякденною формою одягу для військовослужбовців-жінок;

парасолька чорного або темно-синього кольору у дощову погоду;

польову форму одягу замість повсякденної для курсантів ВВНЗ.

4. Форма одягу ліцеїстів військових ліцеїв (крім ВМС ЗСУ)

Таблиця 1

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу

Літня	Зимова
Кашкет, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка з краваткою кольору основної тканини, черевики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, куртка зимова, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка з краваткою кольору основної тканини, черевики чорного кольору, кашне, рукавички

Таблиця 2

Повсякденна і польова форма одягу

Літня	Зимова
1	2
Кашкет польовий камуфльованого	Шапка зимова, костюм вітро-,

1	2
кольору, костюм літній польовий, черевики з високими берцями, ремінь брючний	вологозахисний зимовий, костюм літній польовий, черевики з високими берцями, ремінь брючний, рукавички зимові

Погони носять: на кітелі, сорочці, кітелі костюма літнього польового, куртці вітро-, вологозахисній зимовій.

Дозволяється носити за вказівкою начальника ліцею:

берет з літньою повсякденною формою одягу;

парадно-вихідну форму одягу, як повсякденну (на заняттях у класах);

черевики чорного кольору замість черевиків з високими берцями з повсякденною формою одягу;

сорочку з краваткою без куртки з парадно-вихідною формою одягу.

5. Форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Парадна форма одягу

Літня (мал. 104 додатка 1)	Зимова (мал. 103 додатка 1)
Кашкет (берет), тужурка (кітель) одnobортна і штани навипуск білого кольору, напівчеревики білого кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України навипуск, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал. 105 додатка 1)	Зимова (мал. 103 додатка 1)
1	2
Кашкет (берет), кітель і штани навипуск, кольору, визначеного для	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск

1	2
відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 111 додатка 1)	Демісезонна (мал. 110 додатка 1)	Зимова (мал. 109 додатка 1)
Кашкет, берет встановленого кольору, (пілотка чорного кольору для авіації), куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Кашкет, берет встановленого кольору, пілотка чорного кольору, плащ демісезонний, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою чорного кольору, напівчоботи (напівчеревики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору	Шапка зимова, встановленого кольору, куртка зимова, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою чорного кольору, напівчоботи (напівчеревики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне чорного кольору

6. Форма одягу адміралів ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Парадна форма одягу

Літня (мал. 116 додатка 1)	Зимова (мал. 115 додатка 1)
1	2
Кашкет, тужурка (кітель) однобортна і штани навипуск білого кольору, напівчеревики білого кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, тужурка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного

1	виду, роду військ ЗСУ, затвердженого 2
	Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (напівчеревики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал. 117 додатка 1)	Зимова (мал. 115 додатка 1)
Кашкет, тужурка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, тужурка і штани навипуск, кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (напівчеревики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 123 додатка 1)	Демісезонна (мал. 122 додатка 1)	Зимова (мал. 121 додатка 1)
Кашкет, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Кашкет, берет, плащ демісезонний, тужурка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (напівчеревики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору	Шапка зимова, куртка зимова, тужурка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (напівчеревики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне чорного кольору

7. Форма одягу осіб офіцерського і старшинського складу (у військовому званні “старшина” та вище) берегового компонента ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Парадна форма одягу

Літня (мал. 128 додатка 1)	Зимова (мал. 127 додатка 1)
Кашкет (берет для військовослужбовців підрозділів спеціального призначення ВМС ЗСУ), тужурка (кітель) однобортна і штани навипуск білого кольору, напівчеревики білого кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск чорного кольору, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал. 129 додатка 1)	Зимова (мал. 127 додатка 1)
Кашкет (берет для військовослужбовців підрозділів спеціального призначення ВМС ЗСУ), кітель і штани навипуск кольору визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 135 додатка 1)	Демісезонна (мал. 134 додатка 1)	Зимова (мал. 133 додатка 1)
1	2	3
Берет встановленого кольору, пілотка чорного кольору, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду,	Берет встановленого кольору, пілотка чорного кольору, плащ демісезонний, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для	Шапка зимова, куртка зимова, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ,

1	2	3
роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору	затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне чорного кольору

8. Форма одягу офіцерського і старшинського складу (у корабельному званні “головний корабельний старшина” і вище) військовослужбовців ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Парадна форма одягу

Літня (мал. 140, 152 додатка 1)	Зимова (мал. 139, 151 додатка 1)
Кашкет, тужурка (кітель) одnobортна і штани нави́пуск білого кольору, напівчеревики білого кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, тужурка і штани нави́пуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал. 141, 153 додатка 1)	Зимова (мал. 139, 151 додатка 1)
Кашкет, тужурка і штани нави́пуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, тужурка і штани нави́пуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Повсякденна форма одяг

Літня (мал. 147, 158 додатка 1)	Демісезонна (мал. 146, 157 додатка 1)	Зимова (мал. 145, 156 додатка 1)
Кашкет, куртка і штани чорного кольору, навипуск, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Кашкет, берет, плащ демісезонний, тужурка і штани чорного кольору, навипуск сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (напівчеревики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору	Шапка зимова, куртка зимова, тужурка і штани чорного кольору навипуск, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне чорного кольору

9. Форма одягу осіб сержантського та рядового складу берегового компонента ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Парадна форма одягу

Літня (мал. 163 додатка 1)	Зимова (мал. 162 додатка 1)
Кашкет, берет відповідного кольору або пілотка чорного кольору, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал. 164 додатка 1)	Зимова (мал. 162 додатка 1)
1	2
Кашкет, берет встановленого кольору або пілотка чорного кольору, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ	Шапка зимова повсякденна, пальто зимове, кітель і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого

1	2
ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Міністром оборони України, сорочка білого кольору з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору, кашне білого кольору

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 169 додатка 1)	Демісезонна (мал. 168 додатка 1)	Зимова (мал. 167 додатка 1)
Берет встановленого кольору або пілотка чорного кольору, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою чорного кольору, напівчеревики чорного кольору	Берет встановленого кольору або пілотка чорного кольору, плащ демісезонний, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою чорного кольору, напівчоботи (напівчеревики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору	Шапка зимова, куртка зимова, куртка і штани навипуск кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, сорочка кольору “тан” з краваткою чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне чорного кольору

10. Форма одягу осіб старшинського (у корабельному званні до “головний старшина” включно) та рядового складу ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Парадна форма одягу

Літня (мал. 174 додатка 1)	Зимова (мал. 173 додатка 1)
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і штани, білого кольору навипуск, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, бушлат, фланелівка чорного кольору і штани навипуск чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал. 175 додатка 1)	Зимова (мал. 173 додатка 1)
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і штани нави́пуск чорного кольору, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, бушлат, фланелівка чорного кольору і штани нави́пуск чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 179 додатка 1)	Демісезонна (мал. 178 додатка 1)	Зимова (мал. 177 додатка 1)
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і штани нави́пуск чорного кольору, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	Кашкет-безкозирка або берет встановленого кольору, плащ демісезонна, фланелівка чорного кольору і штани чорного кольору нави́пуск, напівчоботи (напівчеревики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору	Шапка зимова, куртка зимова, фланелівка чорного кольору і штани, чорного кольору, нави́пуск, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору та кашне чорного кольору

11. Форма одягу курсантів військових навчальних закладів та ліцеїстів
військового ліцею ВМС ЗСУ

Таблиця 1

Парадна форма одягу

Літня (мал. 188 додатка 1)	Зимова (мал. 187 додатка 1)
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і штани чорного кольору нави́пуск, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, бушлат, фланелівка темно-синього кольору і штани чорного кольору нави́пуск, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу

Літня (мал. 189 додатка 1)	Зимова (мал. 187 додатка 1)
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і брюки навипуск чорного кольору, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова повсякденна, бушлат, фланелівка чорного кольору і брюки навипуск чорного кольору, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу

Літня (мал. 192 додатка 1)	Зимова (мал. 191 додатка 1)
Кашкет-безкозирка, форменка білого кольору і брюки навипуск чорного кольору, футболка білого кольору, напівчеревики чорного кольору	Шапка зимова, куртка зимова, фланелівка чорного кольору і брюки, чорного кольору, навипуск, напівчоботи (черевики) чорного кольору, рукавиці чорного кольору

Погони чорного кольору військовослужбовці ВМС ЗСУ носять: на пальті, куртці зимовій повсякденній, куртці демісезонній повсякденній, кітелі, джемпері, сорочці кольору “тан” (з коротким та довгим рукавом), сорочці білого кольору (з коротким та довгим рукавом).

У підрозділах спеціального призначення ВМС ЗСУ носить берет встановленого кольору з всіма передбаченими формами одягу.

Дозволяється носити:

берет темно-синього кольору з плащем демісезонним та курткою зимовою;

берет встановленого кольору або пілотку чорного кольору (у підрозділах авіаційного компонента ВМС ЗСУ) замість кашкета з зимовою парадною (парадно-вихідною) формою одягу;

берет замість кашкета польового (кепі-бойове) з літньою польовою формою одягу;

тужурку замість куртки з літньою повсякденною формою одягу;

сорочку білого кольору з довгими рукавами з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою для військовослужбовців-жінок) (мал. 106, 118, 124, 130,

142, 148, 154, 159, 165 додатка 1) та сорочку білого кольору з короткими рукавами з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою для військовослужбовців-жінок) та без краватки, без кітеля (тужурки) з літньою парадною (парадно-вихідною) формою одягу (мал. 107, 108, 119, 120, 125, 131, 132, 143, 144, 149, 155, 160, 166 додатка 1);

сорочку кольору “тан” (білого кольору для військовослужбовців, які мають корабельні звання) з довгими рукавами з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою для військовослужбовців-жінок) (мал. 112, 136, 170 додатка 1) та сорочку кольору “тан” з короткими рукавами з погонами і краваткою (краваткою-стрічкою для військовослужбовців-жінок) та без краватки, без кітеля з літньою повсякденною формою одягу (мал. 113, 137, 171 додатка 1);

джерсер кольору основної тканини з погонами під час знаходження в приміщеннях службових будівель та робочих кабінетах;

джерсер з V-подібним вирізом горловини з сорочкою і краваткою (мал. 114, 126, 138, 150, 161, 172 додатка 1);

джерсер з круглим вирізом горловини без сорочки і краватки, а також з курткою поза строєм (мал. 241, 242 додатка 1);

службову морську форму встановленого зразка замість повсякденної форми одягу за рішенням командира корабля (військової частини, навчального закладу);

кашкет або берет відповідного кольору (пілотку у підрозділах авіаційного компонента ВМС ЗСУ) з літньою повсякденною формою одягу;

плащ демісезонний – залежно від погодних умов у будь-яку пору з зимовою та літньою формою одягу;

пальто зимове замість куртки зимової;

бушлат замість куртки зимової з зимовою повсякденною формою одягу;

рукавиці шкіряні чорного кольору з літньою парадно-вихідною формою одягу.

12. Польова (морська службова) форма одягу

1. У пунктах постійної дислокації (далі – ППД) та під час виконання повсякденних завдань

1) 1-ППД-Л (літня) (мал. 214 додатка 1).

Погодні умови:

температура повітря: від 15° до 40°С;

опади: відсутні.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; кашкет польовий (кепі-бойове); черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний.

2) 2-ППД-Л (літня) (мал. 215 додатка 1).

Погодні умови:

температура повітря: від 15° до 40°С;

опади: дощ, вітер.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; костюм вітро-, вологозахисний демісезонний; кашкет польовий (кепі-бойове); черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний.

При вітряній погоді дозволяється носити тільки куртку костюма вітро-, вологозахисного демісезонного (мал. 216 додатка 1), під час опадів малої та середньої інтенсивності – носити костюм вітро-, вологозахисний демісезонний або куртку костюма вітро-, вологозахисного демісезонного поверх костюма літнього польового, при цьому штани не заправляються в черевики, низ штанин повинен бути стягнутий технічним шнуром.

3) 3-ППД-Д (демісезонна)

Погодні умови:

температура повітря: від 10° до 15°C;

опади: відсутні.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; білизна натільна демісезонна (сорочка); костюм літній польовий; кашкет польовий (кепі-бойове); черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний.

4) 4-ППД-Д (демісезонна)

Погодні умови:

температура повітря: від 10° до 15°C;

опади: дощ, вітер.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; білизна натільна демісезонна (сорочка) або фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; костюм вітро-, вологозахисний демісезонний; кашкет польовий (кепі-бойове); черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний.

Під час опадів малої та середньої інтенсивності або при вітряній погоді дозволяється носити тільки куртку костюма вітро-, вологозахисного демісезонного; костюм вітро-, вологозахисний демісезонний або куртка костюма вітро-, вологозахисного демісезонного одягаються поверх костюма літнього польового, при цьому штани не заправляються в черевики, низ штанни повинен бути стягнутий технічним шнуром.

5) 5-ППД-Д (демісезонна) (мал. 218 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від 5° до 10°C;

опади: відсутні або вітер і дощ.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; білизна натільна демісезонна (сорочка) або фуфайка (з короткими рукавами); штани костюма літнього польового; куртка костюма-утеплювача; костюм вітро-, вологозахисний демісезонний; кашкет польовий (кепі-бойове); черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний.

Під час опадів малої та середньої інтенсивності або при вітряній погоді дозволяється носити тільки куртку костюма вітро-, вологозахисного демісезонного. У разі відсутності опадів та вітру на окреме рішення командира військової частини костюм вітро-, вологозахисний демісезонний може не застосовуватися і куртка костюма-утеплювача може використовуватися у якості верхнього одягу (мал. 217 додатка 1).

6) 6-ППД-Д (демісезонна) (мал. 219 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від 0° до 5°С;

опаді: відсутні або вітер і дощ, сніг.

Шкарпетки літні або шкарпетки зимові (трекінгові); труси; білизна натільна демісезонна (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового; куртка костюма-утеплювача; куртка вітро-, вологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний; рукавички демісезонні.

За рішенням командира військової частини:

куртка вітро-, вологозахисна зимова використовується без куртки з плащової тканини (мал. 220 додатка 1);

замість шапки зимової шапка-феска (шапка-підшоломник).

7) 7-ППД-З (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від 0° до – 5°С;

опаді: відсутні або вітер і дощ, сніг.

Шкарпетки зимові (трекінгові); труси; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового; куртка костюма-утеплювача; куртка вітро-, вологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні.

За рішенням командира військової частини куртка вітро-, вологозахисна зимова використовується без утеплювача або з утеплювачем.

8) 8-ППД-3 (зимова) (мал. 221 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від -5° до -10°C ;

опадів: відсутні або вітер та сніг.

Шкарпетки зимові (трекінгові); шкарпетки-вкладиші утеплювальні; труси; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового або штани вітро-, вологозахисні зимові; куртка костюма-утеплювача; куртка вітро-, вологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні; шарф-труба зимовий.

За рішенням командира військової частини дозволяється використовувати:

штани вітро-, вологозахисні зимові без застосування утеплювача замість штанів костюма літнього польового;

куртка вітро-, вологозахисна зимова використовується без утеплювача або з утеплювачем;

шарф-трубу зимову.

9) 9-ППД-3 (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від -10° до -15°C ;

опадів: відсутні або вітер та сніг.

Шкарпетки зимові (трекінгові); шкарпетки-вкладиші утеплювальні; труси; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового або штани вітро-, вологозахисні зимові; куртка костюма-утеплювача; куртка вітро-, вологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні; шарф-труба зимовий; рукавички зимові.

За рішенням командира військової частини:

дозволяється використовувати штани вітро-, вологозахисні зимові без або з застосуванням утеплювача замість штанів костюма літнього польового;

куртка вітро-, вологозахисна зимова використовується без утеплювача або з утеплювачем;

можуть використовуватися рукавички зимові, які мають одягатися поверх рукавичок демісезонних.

10) 10-ППД-3 (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від -15° до -20°C ;

опаді: відсутні або вітер та сніг.

Шкарпетки зимові (трекінгові); шкарпетки-вкладиші утеплювальні; труси; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового або штани вітро-, вологозахисні зимові; куртка костюма-теплювача; куртка вітро-, вологозахисна зимова; шапка зимова; черевики з високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні; шарф-труба зимовий; рукавички зимові.

За рішенням командира військової частини:

дозволяється використовувати штани вітро-, вологозахисні зимові без або з застосуванням утеплювача замість штанів костюма літнього польового;

можуть використовуватися рукавички зимові, які мають одягатися поверх рукавичок демісезонних.

11) 11-ППД-3 (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від -20° до -35°C ;

опаді: відсутні або вітер та сніг.

Шкарпетки зимові (трекінгові); шкарпетки-вкладиші утеплювальні; труси; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); штани костюма літнього польового або штани вітро-, вологозахисні зимові; куртка костюма-теплювача; штани костюма-теплювача; куртка вітро-, вологозахисна зимова;

шапка зимова; черевики з високими берцями; ремінь брючний; рукавички демісезонні; шарф-труба зимовий; рукавички зимові.

За рішенням командира військової частини:

дозволяється використовувати штани вітро-, вологозахисні зимові без або з застосуванням утеплювача замість штанів костюма літнього польового;

можуть використовуватися штани костюма-утеплювача у якості додаткового шару утеплення. Штани костюма-утеплювача одягаються поверх кальсон зимових. Штани вітро-, вологозахисні зимові з застосуванням утеплювача одягаються поверх штанів костюма-утеплювача;

можуть використовуватися рукавички зимові, які мають одягатися поверх рукавичок демісезонних.

2. Під час виконання бойових та навчально-бойових завдань

1) 1-Б-НБ-Л (літня) (мал. 222–224 додатка 1)

Погодні умови:

температура повітря: від 25° до 40°С;

опадів: відсутні.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; сорочка бойова; кашкет польовий (кепі-бойове) або панама літня польова; шарф-труба літня; черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний.

За рішенням командира військової частини:

при підвищенні температури повітря вище 25°С дозволяється носити сорочку бойову з підкоченими на один відворот рукавами;

може використовуватись кашкет польовий (кепі-бойове) або панама літня польова;

може використовуватися шарф-труба літня.

2) 2-Б-НБ-Л (літня)

Погодні умови:

температура повітря: від 15° до 25°C;

опади: дощ, вітер.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; сорочка бойова; кашкет польовий (кепі-бойове) або панама літня польова; шарф-труба літня; черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний; костюм вітро-, вологозахисний демісезонний.

За рішенням командира військової частини:

може використовуватися кашкет польовий (кепі-бойове) або панама літня польова;

може використовуватися шарф-труба літня.

Під час опадів малої та середньої інтенсивності або при вітряній погоді дозволяється носити тільки куртку костюма вітро-, вологозахисного демісезонного (мал. 225 додатка 1).

Костюм вітро-, вологозахисний демісезонний або куртка костюма вітро-, вологозахисного демісезонного одягаються поверх костюма літнього польового або сорочки бойової, при цьому штани не заправляються в черевики, низ штанин повинен бути стягнутий технічним шнуром. Бронежилет модульний захисний балістичний та ремінь розвантажувальний тактичний захисний одягаються поверх куртки костюма вітро-, вологозахисного демісезонного.

3) 3-Б-НБ-Д (демісезонна)

Погодні умови:

температура повітря: від 5° до 15°C;

опади: відсутні або дощ, вітер.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; кашкет польовий (кепі-бойове) або панама літня польова; шарф-труба літня; черевики з високими берцями (демісезонні); ремінь брючний; костюм вітро-, вологозахисний демісезонний; білизна натільна демісезонна (сорочка); куртка костюма-утеплювача; шапка-феска (шапка-підшоломник); рукавички демісезонні.

За рішенням командира військової частини:

може використовуватися кашкет польовий (кепі-бойове) або панама літня польова;

може використовуватися шарф-труба літня.

Дозволяється:

під час опадів малої та середньої інтенсивності або при вітряній погоді дозволяється носити тільки куртку костюма вітро-, вологозахисного демісезонного;

у разі різкого зниження температури або під час довгострокового перебування в умовах штормової погоди з інтенсивними опадами може бути дозволено використовувати додаткові елементи польової форми одягу для додаткового утеплення: білизну для холодної погоди (сорочку), куртку костюма-утеплювача, шапку-феску (шапку-підшоломник), рукавички демісезонні. У випадку використання вказаних елементів польової форми одягу забороняється використовувати білизну для холодної погоди (сорочку зимову), куртку костюма-утеплювача у якості верхнього одягу. Також забороняється одягати куртку костюма-утеплювача поверх куртки костюма літнього польового.

Костюм вітро-, вологозахисний демісезонний або куртка костюма вітро-, вологозахисного демісезонного одягаються поверх костюма літнього польового, при цьому штани не заправляються в черевики, низ штанин повинен бути стягнутий технічним шнуром. Бронежилет модульний захисний балістичний та ремінь розвантажувальний тактичний захисний одягаються поверх куртки костюма вітро-, вологозахисного демісезонного. У разі опадів великої інтенсивності або різкого зниження температури костюм вітро-, вологозахисний демісезонний одягається поверх костюма літнього польового або інших шарів одягу.

4) 4-Б-НБ-Д (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від 5° до –10°С;

опади: відсутні або дощ, сніг, вітер.

Шкарпетки літні (трекінгові); труси; фуфайка (з короткими рукавами); костюм літній польовий; кашкет польовий (кепі-бойове); шарф-труба літня; черевики з високими берцями; ремінь брючний; костюм вітро-, вологозахисний демісезонний; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони); куртка костюма-утеплювача; шапка-феска (шапка-підшоломник); рукавички демісезонні; утеплювач куртки вітро-, вологозахисної зимової; утеплювач штанів вітро-, вологозахисних зимових; шкарпетки-вкладиші утеплювальні.

За рішенням командира військової частини:

може використовуватися кашкет польовий (кепі-бойове) або панама літня польова;

може використовуватися шарф-труба літня.

Дозволяється:

під час опадів малої та середньої інтенсивності або при вітряній погоді дозволяється носити тільки куртку костюма вітро-, вологозахисного демісезонного;

у разі різкого зниження температури або під час довгострокового перебування в умовах штормової погоди з інтенсивними опадами може бути дозволено використовувати додаткові елементи польової форми одягу для додаткового утеплення: білизну для холодної погоди (сорочку), куртку костюма-утеплювача, шапку-феску (шапку-підшоломник), рукавички демісезонні, утеплювач куртки вітро-, вологозахисної зимової, утеплювач штанів вітро-, вологозахисних зимових, шкарпетки-вкладиші утеплювальні. У разі використання утеплювача куртки вітро-, вологозахисної зимової та утеплювача штанів вітро-, вологозахисних зимових дані елементи форми одягу мають бути пристебнуті (зафіксовані) всередині костюм вітро-, вологозахисного демісезонного на спеціальних гудзиках.

Костюм вітро-, вологозахисний демісезонний або куртка костюма вітро-, вологозахисного демісезонного одягаються поверх костюма літнього польового, при цьому штани не заправляються в черевики, низ штанів повинен

бути стягнутий технічним шнуром. Бронежилет модульний захисний балістичний та ремінь розвантажувальний тактичний захисний одягаються поверх куртки костюма вітро-, вологозахисного демісезонного. У разі опадів великої інтенсивності або різкого зниження температури костюм вітро-, вологозахисний демісезонний одягається поверх костюма літнього польового або інших шарів одягу.

У випадку використання окремих елементів польової форми одягу забороняється використовувати білизну для холодної погоди (сорочку), куртку костюма-утеплювача, утеплювач куртки вітро-, вологозахисної зимової, утеплювач штанів вітро-, вологозахисних зимових у якості верхнього одягу. Також забороняється одягати куртку костюма-утеплювача поверх куртки костюма літнього польового.

5) 5-Б-НБ-3 (зимова)

Погодні умови:

температура повітря: від -10° до -30°C ;

опаді: відсутні або сніг, вітер.

Шкарпетки зимові (трекінгові); черевики з високими берцями; ремінь брючний; білизна для холодної погоди (сорочка та кальсони), куртка вітро-, вологозахисна зимова; штани вітро-, вологозахисні зимові; костюм-утеплювач; шапка-феска (шапка-підшоломник); шапка зимова; шарф-труба зимовий; рукавички демісезонні; рукавички зимові; шкарпетки-вкладиші утеплювальні; бахіли утеплені.

У випадку використання окремих елементів польової форми одягу забороняється використовувати білизну для холодної погоди (сорочку), куртку костюма-утеплювача, утеплювач куртки вітро-, вологозахисної зимової, утеплювач штанів вітро-, вологозахисних зимових у якості верхнього одягу. При вказаних погодних умовах костюм літній польовий як верхній одяг та утеплювач шарів одягу не застосовується. За рішенням командира військової частини, в залежності від інтенсивності дій особового складу в польових умовах та від погодних умов (різке коливання температури, інтенсивність

опадів тощо) за для найкращого теплообміну військовослужбовців дозволяється одягати та знімати окремі утеплювальні шари одягу: штани костюма-утеплювача, куртку костюма-утеплювача, утеплювач куртки вітро-, вологозахисної зимової, утеплювач штанів вітро-, вологозахисних зимових, рукавички зимові, бахіли утеплені, шкарпетки-вкладиші утеплювальні.

Як головний убір в указаних погодних умовах використовується шапка зимова. У разі застосування захисного шолому замість шапки зимової використовується виключно шапка-феска (шапка-підшоломник). Під час зниження температури та або при інтенсивних опадах та вітрі у разі використання захисного шолому разом із шапкою-фескою (шапкою-підшоломником) використовується капюшон куртки вітро-, вологозахисної зимової, який одягається поверх захисного шолому та фіксується регулюючими стяжками капюшона поверх шолома (мал. 226 додатка 1). Використання шапки-фески (шапки-підшоломника) у польових умовах як основного головного убору (без застосування захисного шолому) за рішенням командира військової частини дозволяється лише при температурі не нижче -10°C та за відсутності опадів.

При температурі повітря нижче -5°C обов'язково повинні застосовуватися шкарпетки-вкладиші утеплювальні у якості додаткового шару утеплення. Шкарпетки-вкладиші утеплювальні одягаються поверх шкарпеток зимових.

При температурі повітря нижче -10°C та (або) при інтенсивних опадах і великій кількості опалого снігу обов'язково повинні застосовуватися бахіли утеплені, які одягаються поверх черевиків з високими берцями. Обов'язково мають застосовуватися рукавички зимові, які одягаються поверх рукавичок демісезонних.

Усі види польової (морської службової) форми одягу, що може використовуватися як верхній одяг, мають текстильні застібки ("петлі") для кріплення знаків розрізнення, тактичних шевронів та ідентифікаторів національної приналежності.

У разі відсутності текстильних застібок на окремих видах польової уніформи (сорочка бойова, костюм вітро-, вологозахисний демісезонний, сорочка (з короткими рукавами)-поло, куртка костюма-утеплювача) використовуються лише ті знаки розрізнення, тактичні шеврони та ідентифікатори національної приналежності, для яких передбачено місце кріплення.

На сорочці (з короткими рукавами)-поло та куртці костюма-утеплювача фон знаків розрізнення, тактичних шевронів та ідентифікаторів національної приналежності повинен бути на тон темніше кольору тканини. Написи та малюнки кольору тканини.

На лівій частині грудей розташовується нагрудний знак встановленого зразка (мал. 224, 228–230 додатка 2, мал. 12 додатка 3).

На правій частині грудей розташовується нагрудний знак встановленого зразка з прізвищем військовослужбовця (мал. 223, 225–227 додатка 2, мал. 12 додатка 3).

На центральній частині грудей розташовується ідентифікатор встановленого зразка, що відображає військове звання військовослужбовця.

На текстильній застібці, що розташована на верхній частині лівого рукава розміщується нарукавний знак встановленого зразка з нарукавною емблемою виду Збройних Сил України, роду військ або органу військового управління, якому підпорядковується військова частина (мал. 198–222 додатка 2, мал. 12 додатка 3).

На текстильній застібці, що розташована на верхній частині правого рукава, розміщується нарукавний знак встановленого зразка з нарукавною емблемою військової частини.

Для курсантів військових навчальних закладів, замість нарукавної емблеми підпорядкованості, на лівому рукаві розташовується нарукавний знак розрізнення за курсами навчання (мал. 271–275 додатка 2, мал. 12 додатка 3).

Під час виконання бойових завдань використання інших ідентифікаційних емблем забороняється. Носіння повнокольорових емблем на польовій формі одягу забороняється.

Куртка костюма літнього польового в штани костюма літнього польового не заправляється. Штанини штанів костюма літнього польового у черевики з високими берцями не заправляються.

При температурі повітря вище 25°C дозволяється носити куртку костюма літнього польового з підкоченими на один відворот рукавами.

Куртка костюма літнього польового в штани костюма літнього польового може бути заправлена в разі використання бронежилета модульного захисного балістичного або ремня розвантажувального тактичного захисного.

Сорочка бойова використовується виключно у разі носіння бронежилета модульного захисного балістичного і повинна бути заправлена в штани костюма літнього польового.

Всім категоріям військовослужбовців під час бойових та навчально-бойових завдань дозволяється носіння бороди та вусів за умови, що вони мають відповідати вимогам гігієни і не заважати використанню засобів індивідуального захисту та носінню спорядження.

Носіння окремих предметів форми одягу, а саме: костюм маскувальний спеціальний, костюм маскувальний зимовий, маска спеціальна, балаклава, шарф-сітка маскувальна, сітка проти москітна, чоботи гумові, визначається командиром (начальником).

III. Носіння окремих предметів військової форми одягу

1. Головні убори

Шапку зимову, шапку зимову повсякденну, шапку-феску (шапку-підшоломник), кашкет, кашкет-безкозирку і кашкет польовий (кепі-бойове), панаму літню польову носять прямо, без нахилу, щоб козирок кашкета та панамы літньої польової знаходився на рівні брів, а нижній край шапки зимової, шапки зимової повсякденної, берета – 2–4 см вище брів. Берет та пілотку носять з невеликим нахилом у правий бік.

Шапку зимову повсякденну носять відповідно до норм забезпечення.

Пілотку носять військовослужбовці авіаційних частин в тому числі армійської авіації та авіації ВМС ЗСУ, а також військовослужбовці ВДВ ЗСУ при повсякденній формі одягу.

Для осіб військового звання генерал армії України на козирку шапки зимової повсякденної та кашкета повинен міститись гаптований орнамент встановленого зразка у вигляді чотирьох зустрічних гірлянд з дубового листа. На шапці зимовій повсякденній та кашкеті повинен міститись гаптований позумент.

Для осіб старшого офіцерського складу (від військового звання полковник до генерал-полковник) на козирку шапки зимової повсякденної та кашкета повинен міститись гаптований орнамент встановленого зразка у вигляді двох зустрічних гірлянд з дубового листа.

Військовослужбовці шапку зимову повсякденну, кашкет (крім польового) носять із знаком на кашкет золотистого кольору визначеного зразка (мал. 266–268 додатка 2).

На беретах військовослужбовці ЗСУ носять беретний знак відповідно виду та роду військ (мал. 250, 251, 253–265 додатка 2).

На пілотках військовослужбовці ЗСУ носять знак відповідно до виду та роду військ (мал. 252, 254 додатка 2).

Кашкет польовий (кепі-бойове) усі військовослужбовці носять з нашивною кокардою захисного кольору (мал. 269 додатка 2).

Центр знака повинен знаходитися над переніссям в місці, передбаченому конструкцією. На шапці зимовій повсякденній знак знаходиться на відстані 15 мм від верхньої оздоблювальної строчки до початку знака.

Центр знака на пілотці повинен знаходитись на лівому боці в центрі на відстані 20 мм від переднього краю до початку знака.

Беретний знак розміщують зліва від центру на місці внутрішнього клапана для кріплення беретного знака, на відстані 2 мм від верхнього краю оздоблювальної строчки до нижнього краю знака. Центр знака повинен знаходитися над лівим оком.

Знятий головний убір в строю і під час виконання стройових прийомів тримається так, як зазначено в Стройовому статуті Збройних Сил України.

2. Верхній одяг

Пальто зимове носять з парадною (парадно-вихідною) формою одягу, застебнутим на всі гудзики на правий (у військовослужбовців-жінок – на лівий) бік з відгорнутими у вигляді лацканів бортами.

На погонах носять знаки розрізнення відповідно до військового звання.

Довжина пальта 9–10 см від верхньої частини коліна.

Плащ демісезонний (куртку зимову) носять особи офіцерського, сержантського, старшинського і рядового складу, які проходять військову службу за контрактом, курсанти застебнутою на гудзики, крім верхнього, на правий бік з відгорнутими у вигляді лацканів бортами і поясом, а в холодну погоду дозволяється носити застебнутою на верхній гудзик.

Кітель, тужурка застібається на всі гудзики на правий (у військовослужбовців-жінок – на лівий) бік.

Штани носять навипуск з напівчоботами, черевиками і напівчеревиками.

Предмети верхнього військового одягу повинні бути встановлених зразків, чистими і випрасуваними. Штани повинні мати поздовжні складки. На решті предметів заправовувати складки не дозволяється. Клапани кишень кітеля, тужурки, куртки і брюк польових повинні бути назовні, знаки розрізнення правильно та охайно пришитими (прикріпленими).

3. Сорочки, краватки, кашне, рукавички, аксельбант (плечовий шнур)

Сорочки застібаються на всі гудзики на правий (у військовослужбовців-жінок – на лівий) бік і носяться з погонами та краваткою. Заправляються у штани. Носяться з одягненим кітелю, тужуркою, курткою, курткою зимовою (плащем демісезонним) і джемпером з V-образною горловиною. Комір сорочки позаду повинен виступати над коміром кітеля на 5–10 мм.

В окремих випадках за наявності сорочки з короткими рукавами із суцільнокрійним поясом, стягнутим у бокових швах еластичними стрічками дозволяється носити поза строєм при літній повсякденній формі одягу і зовнішній температурі 20°C градусів і вище.

Дозволяється носити особам офіцерського, старшинського складу та також військовослужбовцям-жінкам:

сорочку білого (чорного для військовослужбовців ССПО) кольору з погонами і краваткою без кітеля (тужурки) з літньою парадно-вихідною формою одягу і без кітеля, у позаслужбовий час, з літньою повсякденною формою одягу;

сорочку кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, з погонами і краваткою без кітеля (тужурки, куртки) з літньою повсякденною формою одягу, а в службових приміщеннях, на заняттях в аудиторіях – у будь-яку пору року;

сорочку кольору, визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ, затвердженого Міністром оборони України, з довгими рукавами з погонами без краватки, кітеля, тужурки, куртки і з розстебнутим верхнім гудзиком у службових приміщеннях у будь-яку пору року;

сорочку кольору визначеного для відповідного виду, роду військ ЗСУ затвердженого Міністром оборони України, з короткими рукавами з погонами без кітеля (тужурки, куртки повсякденної) з літньою повсякденною формою одягу і зовнішній температурі 25°C і вище як без краватки, з розстебнутим верхнім гудзиком, так і з краваткою.

Сорочка (з короткими рукавами)-поло з польовою формою одягу в ППД і при зовнішній температурі 25°C і вище (мал. 213 додатка 1).

Сорочки повинні бути встановленого зразка, чистими, ретельно припасованими і випрасуваними, з правильно підібраними погонами. Носити сорочки, які вицвіли, не випрасувані, з деформованими та забрудненими погонами, забороняється.

Майку носити під сорочкою при парадній (парадно-вихідній), повсякденній формі одягу, заправленою у штани.

Краватку класичну носять генерали, адміralи, офіцери ЗСУ. Краватку-регат носять військовослужбовці рядового та сержантського складу. Носять із сорочкою і прикріплюють до неї затискач установленого зразка між третім і четвертим гудзиком зверху. Зав'язана краватка повинна торкатися нижнім кінцем пряжки ремня. Краватка завжди повинна бути чистою і випрасуваною. Носити краватки, які вицвіли і не випрасувані, не дозволяється.

Військовослужбовці-жінки носять краватку-стрічку, кольору основної тканини з застібкою (металевий гачок і петля).

Краватку матроську носять з фланелівкою та застібається на металевий гачок з петлею.

Комір формений матроський носять поверх коміра форменки та фланелівки, який кріпиться у нижній частині коміра на дві наскрізні петлі.

Кашне носять акуратно заправленим під комір пальта, плаща, куртки зимової. Верхній край кашне при парадно (парадно-вихідній) формі одягу повинен рівномірно виступати над коміром на 1–2 см.

Рукавички обов'язково носять з зимовою парадною формою одягу. Рукавички білого кольору можуть видаватися військовослужбовцям, що беруть участь у параді. З іншими формами одягу носити рукавички не обов'язково. Під час військового вітання рукавички не знімають. Військовослужбовцям ЗСУ дозволяється носити рукавички чорного кольору з зимовими парадно-вихідною, повсякденною та польовою формою одягу.

Рукавички шкіряні носять генерали, адміralи, офіцери ЗСУ. Рукавички трикотажні носять військовослужбовці рядового та сержантського складу.

Аксельбант розміщується на правій частині грудей та кріпиться під лацканом кітеля за нитяну петлю таким чином, щоб вузол знаходився зліва на рівні з верхнім краєм кишені з однієї сторони. З іншого краю аксельбанта пришивається (двома строчками) шльовка до основи кітеля під правим погоном впритул до оздоблювальної строчки (мал. 10 додатка 3).

Плечовий шнур розміщується на правій частині грудей та пришивається (двома строчками) шльовка до основи кітеля під правим погоном впритул до оздоблювальної строчки (мал. 11 додатка 3).

Під час особливих заходів парадна форма одягу може включати в себе аксельбант, плечовий шнур та пояс парадний з пряжкою для всіх категорій військовослужбовців крім Почесної Варти.

4. Взуття, шкарпетки

Взуття повинне бути відповідного кольору встановленого зразка, полагодженим і завжди начищеним; черевики і напівчеревики повинні бути акуратно зашнуровані на всі блочки. Носити взуття з пошкодженим верхом і зношеними каблуками не дозволяється. Кросівки дозволяється носити поза строєм і в час, вільний від несення обов'язків по службі.

Капці казармені носити всередині казарменого приміщення та лазні.

Шкарпетки літні (зимові) для парадної та повсякденної форми одягу повинні бути чорного кольору, а для польової форми – кольору оливи або чорного кольору. Носити шкарпетки, які вицвіли, не встановленого кольору і зразка, забороняється.

5. Спорядження і зброя

Польове спорядження кожен військовослужбовець носить (розміщує) в індивідуальному порядку.

Пістолет носять на поясному ремені на правому стегні під кітелем; під час бойових (навчально-бойових) завдань, а також бойових чергувань та несення служби в добовому наряді – у кобурі пістолетній універсальній, яка має стропи MOLLE/PALS для кріплення на спорядження або пояс. З повсякденною формою одягу забороняється носити зброю.

Кортик носять у ВМС ЗСУ з парадною формою одягу під кітелем, з лівого боку.

Окуляри захисні балістичні дозволяється носити з польовою формою одягу в сонячну погоду. Окуляри-маска захисні балістичні дозволяється носити

за рішенням командира (начальника) під час бойових та навчально-бойових завдань.

IV. Носіння погонів, емблем та нарукавних і нагрудних знаків

1. Носіння погонів

1) Погони за призначенням поділяються на погони для парадного (парадно-вихідного), повсякденного, польового обмундирування, а за способом кріплення – на погон-муфту та погон з текстильною застібкою.

2) Погон-муфту носять на пальтах зимових, куртках зимових, плащах демісезонних, кітелях, куртках, джемперах, сорочках (кольору відповідно до форми одягу).

Погони з текстильною застібкою носять на куртках зимових, на куртках спеціального одягу, а також предметах польової форми одягу. На сорочці (з короткими рукавами)-поло та куртці костюма-утеплювача фон погона повинен бути на тон темніше кольору тканини. Знаки відповідно кольору тканини.

3) На погонах військовослужбовців офіцерського складу (крім військовослужбовців, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ) відповідно до військового звання розміщуються знак розрізнення “зірка” золотистого кольору розміром 18x18 мм (для парадного, парадно-вихідного і повсякденного обмундирування) і темно-зеленого кольору (для польового обмундирування та спеціального одягу). На погонах до джемперів, сорочок та польового обмундирування дозволяються вишиті знаки розрізнення.

4) На погонах вищого офіцерського складу на відстані 5 мм від нижнього краю погона знак розрізнення “зубчатка” визначеного зразка.

На погонах старшого офіцерського складу (крім військовослужбовців, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ) на відстані 5 мм від нижнього краю погона кріпиться знак “плетінка” визначеного зразка.

На погонах генерала армії України кріпиться знак “зірка з перехрещеними булавами та тризуб” на відстані 5 мм від верхньої точки “зубчатки” по центру.

Таблиця 1

Військове звання	Кількість зірок, шт	Відстань від верхньої точки “зубчатки” до початку зірки, мм	Відстань від верхньої точки “плетінки” до початку зірки, мм	Відстань від нижнього краю муфти до початку знака, мм	Відстань між зірками, мм
1	2	3	4	5	6
Генерал армії України	1 (знак)	5	-	5	-
Генерал-полковник, адмірал	3	5	-	5	2
Генерал-лейтенант, віце-адмірал	2	5	-	5	2
Генерал-майор, контр-адмірал	1	5	-	5	-
Полковник	3	-	5	5	2
Підполковник	2	-	5	5	2
Майор	1	-	5	5	-
Капітан	4	-	-	10	2
Старший лейтенант	3	-	-	10	2
Лейтенант	2	-	-	10	2
Молодший лейтенант	1	-	-	10	-

5) Розташування зірок (ромбічних) на погонах від генералів до молодших лейтенантів – на поздовжній осевій лінії. Розміщувати будь-які інші символи забороняється.

6) На погонах сержантів, старшин, старших солдатів і старших матросів відповідно за військовим званням розміщуються знаки золотистого кольору з парадно-вихідною та повсякденною формою одягу і темно-зеленого кольору (світло-сірого для військовослужбовців, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ) на погонах польового обмундирування та спеціального одягу.

7) На погонах офіцерів, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ (крім вищого офіцерського складу), розташовуються поперечні галуни золотистого кольору (відповідно до звання, як вказано в таблиці 2). На відстані 5 мм від верхнього краю галуна розташовується “знак ВМС” (тризуб накладений на якір) розміром 20х30 мм.

Таблиця 2

Військове звання	Кількість галунів, шт	Ширина галуна, мм	Відстань від нижнього краю муфти до нижнього краю галуна, мм	Відстань між галунами, мм
Капітан 1 рангу	4 середніх	14	5	2
Капітан 2 рангу	3 середніх 1 вузький	14 7	5	2
Капітан 3 рангу	3 середніх	14	5	2
Капітан-лейтенант	2 середніх 1 вузький	14 7	5	2
Старший лейтенант	2 середніх	14	10	2
Лейтенант	1 середній 1 вузький	14 7	10	2
Молодший лейтенант	1 середній	14	10	-

8) Тужурка для військовослужбовців, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ, чорного кольору носиться без погонів, з нарукавними знаками розрізнення, які представляють собою галуни золотистого кольору.

У відповідності з військовим званням число галунів встановлюється як вказано в таблиці 3.

Військове звання	Кількість галунів	Ширина галуна, мм	Відстань від нижнього краю рукава до нижнього краю галуна, мм	Відстань між галунами, мм
1	2	3	4	5
Адмірал	1 широкий 3 середніх	32 14	100	5
Віце-адмірал	1 широкий 2 середніх	32 14	100	5
Контр-адмірал	1 широкий 1 середній	32 14	100	5
Капітан 1 рангу	4 середніх	14	100	5
Капітан 2 рангу	3 середніх 1 вузький	14 7	100	5
Капітан 3 рангу	3 середніх	14	100	5
Капітан - лейтенант	2 середніх 1 вузький	14 7	100	5
Старший лейтенант	2 середніх	14	100	5
Лейтенант	1 середній 1 вузький	14 7	100	5
Молодший лейтенант	1 середній	14	100	-

9) Галуни нашиваються виключно на тужурках навколо рукава на відстані 100 мм від нижнього краю.

Над галунами нашивається “знак ВМС” (тризуб, накладений на якір) на відстані 30 мм від верхнього краю галуна до нижнього краю якоря.

Нарукавні знаки розрізнення – галуни нашиваються безпосередньо на рукава.

10) На погонах військовослужбовців сержантського (старшинського) та рядового складу (крім військовослужбовців строкової служби, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ) у відповідності з військовим званням розміщуються знаки золотистого кольору (встановленого кольору на погонах польового, службового морського обмундирування та спеціального одягу).

Військове звання	Кількість шевронів, шт	Ширина шеврону, мм
1	2	3
Сержанти та старші солдати		
Старший прапорщик	Один діагональний вузький,	7
	один широкий,	14
	один дуговий	7
Прапорщик	Один діагональний широкий,	14
	один дуговий	7
Старшина	Чотири діагональних вузьких,	7
	один дуговий	7
Старший сержант	Чотири діагональних вузьких	7
Сержант	Три діагональних вузьких	7
Молодший сержант	Два діагональних вузьких	7
Старший солдат	Один діагональний вузький	7
Старшини та старші матроси, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ		
Старший мічман	Один діагональний середній,	14
	три дугових	7
Мічман	Один діагональний середній,	14
	два дугових	7
Головний корабельний старшина	Один діагональний середній,	14
	один дуговий	7
Головний старшина	Чотири діагональних вузьких	7
Старшина 1-ї статті	Три діагональних вузьких	7
Старшина 2-ї статті	Два діагональних вузьких	7
Старший матрос	Один діагональний вузький	7

11) Розміщення шевронів на погонах:

на відстані 5 мм від нижнього краю погона до нижнього краю шеврона, наступні нашивки розміщуються вище першої нашивки з проміжками 2 мм;

на погонах старшого старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ, на відстані 5 мм від верхнього краю шеврона розміщується “знак ВМС” у вигляді тризуба накладеного на якір розміром 20х30 мм;

на погонах рядового та молодшого старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ, на відстані 5 мм від нижнього краю погона розміщується “знак ВМС” у вигляді тризуба, накладеного на якір розміром 20х30 мм, відстань до нижнього краю шеврона від верхнього краю знака ВМС складає 5 мм.

12) На погонах до парадно-вихідного і повсякденного обмундирування курсантів військових навчальних закладів Збройних Сил України на відстані 2 мм від нижнього краю погона розміщується знак курсанта золотистого (матового) кольору або темно-зеленого кольору до польової форми одягу (мал. 129–153 додатка 2).

13) На погонах ліцеїстів на відстані 2 мм від нижнього краю погона розміщується знак ліцеїста золотистого (матового) або темно-зеленого кольору до польової форми одягу (мал. 154–173 додатка 2) відповідно за військовим званням розміщуються поперечні шеврони (шириною 7 мм) на відстані 10 мм від верхнього краю знака ліцеїста, відстань між прямокутними смугами – 2 мм.

14) Нашивки курсантів військових навчальних закладів ВМС ЗСУ та ліцеїстів Військово-Морського ліцею тотожні нашивкам рядового та старшинського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ. Знак ВМС заміщується знаком курсанта золотистого (матового) або світло-сірого кольору до морського службового обмундирування.

2. Носіння емблем

1) Емблеми носять військовослужбовці у ЗСУ – на комірах кітелів відповідно до своєї кваліфікації (мал. 174–197 додатка 2).

2) Емблеми розміщують:

на лацканах кітеля біля оздоблювальної строчки, що проходить вздовж зовнішнього і нижнього країв коміра. Осьова лінія емблеми повинна бути паралельною зовнішньому краю коміра (мал. 2 додатка 3);

на кітелях генералів та адміралів – нижче кваліфікаційного знака розташовуються емблема генералів у вигляді двох схрещених булав паралельно верхньому краю оздоблювальної строчки (мал. 1 додатка 3).

3. Носіння нарукавних та нагрудних знаків

1) Нарукавні знаки військовослужбовців ЗСУ, ліцеїстів встановлюються:

на зовнішньому боці лівого рукава нашивається нарукавний знак “Державний Прапор України”. Нарукавний знак гаптований, являє собою прямокутник розміром 30x45 мм. Колір окантовки знака повинен відповідати кольору кітеля. Нашивається (кріпиться) на лівий рукав форми одягу всіх категорій військовослужбовців на відстані 60 мм нижче плечового шва (мал. 1, 2 додатка 3);

на зовнішньому боці правого рукава на відстані 60 мм нижче плечового шва нашивається нарукавний знак відповідно до виду, роду військ або військової частини (підрозділу) чи навчального закладу (мал. 1, 2 додатка 3);

курсанти та ліцеїсти на парадній (парадно-вихідній), повсякденній формі одягу на зовнішньому боці лівого рукава носять нарукавні знаки за курсами навчання (мал. 8, 9 додатка 3).

2) Нарукавні знаки військовослужбовців ЗСУ носять: особи офіцерського, сержантського, старшинського та рядового складу – на кітелі, сорочці (з

короткими рукавами)-поло та польовій формі одягу (крім білизни, сорочок, куртки, куртки зимової, плаща демісезонного, пальто зимового) (мал. 198–222 додатка 2).

3) Нарукавні знаки “Державний Прапор України” носять: особи офіцерського, сержантського, старшинського та рядового складу – на всіх предметах форми одягу (окрім білизни, сорочок та куртки зимової, плаща демісезонного) (мал. 231–234 додатка 2).

4) Нарукавні знаки за курсами навчання курсантів військових навчальних закладів ЗСУ у вигляді діагоналі з галуна золотистого кольору у курсантів військових навчальних закладів ПС – на тканині блакитного кольору; у курсантів навчальних закладів ВМС – на тканині чорного кольору; у решти курсантів – на тканині зеленого кольору – нашиваються (кріпляться) на зовнішньому боці лівого рукава парадно-вихідного пальта, бушлата, форменки, фланелівки, кітеля на відстані 10 см вище початку рукава впритул з зовнішньою оздоблювальною строчкою (мал. 271–275 додатка 2).

V. Носіння орденів, медалей, орденських стрічок і стрічок медалей на планках та інших знаків відзнаки на військовій формі одягу

1. З парадною формою одягу носять:

- ордени “Золота Зірка” та Держави звання Герой України;
- ордени та медалі України;
- нагрудні знаки до почесних звань України;
- нагрудні знаки до державних премій України;
- відзнаки Президента України;
- заохочувальні відзнаки Міністерства оборони України;
- почесні (пам’ятні) нагрудні знаки начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України;

заохочувальні відзнаки Головного управління розвідки Міністерства оборони України.

Дозволяється носити за власним бажанням:

нагрудний знак “Ветеран війни – учасник бойових дій”;

почесні (пам’ятні) нагрудні знаки, які встановлені наказом Генерального штабу Збройних Сил України;

почесні (пам’ятні) нагрудні знаки командувачів видів ЗСУ;

заохочувальні відзнаки інших міністерств та відомств України;

пам’ятні нагрудні знаки військових частин;

заохочувальні відзнаки органів місцевої влади;

державні та відомчі нагороди іноземних держав;

нагороди Організації Об’єднаних Націй;

нагороди Європейського Союзу;

нагороди Організації Північноатлантичного договору;

державні та відомчі нагороди колишнього СРСР.

Носіння інших знаків у вигляді орденів та медалей заборонено.

2. Нагороди розміщують:

на однобортному кітелі – так, щоб нижні краї колодок (стрічок) нижнього ряду були на рівні клапана нагрудної кишені (мал. 2 додатка 3) при носінні не більше п’яти в ряд. При носінні двох рядів і більше – нижній край колодок розташовується по зрізу верхнього краю нижнього ряду;

на кітелі військовослужбовців-жінок – так, щоб верхній край верхнього ряду колодок (стрічок) знаходився нижче рівня кута лацкану на 70 мм, при носінні не більше п’яти в ряд (мал. 5 додатка 3). При носінні двох рядів і більше – нижній край колодок розташовується по зрізу верхнього краю нижнього ряду;

на двобортному кітелі та тужурці – так, щоб верхні краї колодок (стрічок) верхнього ряду розташовувалися нижче рівня кута лацкана на 70 мм при носінні не більше п’яти в ряд (мал. 3, 4 додатка 3). При носінні двох рядів і більше – нижній край колодок розташовується по зрізу верхнього краю нижнього ряду;

на форменці (фланелівці) – так, щоб верхній край колодок (стрічок) верхнього ряду розташовувався на відстані 120 мм від краю плеча . При носінні двох рядів і більше – нижній край колодок розташовується по зрізу верхнього краю нижнього ряду.

3. Нагороди на колодках (стрічках), які носяться з лівого боку грудей (крім орденів “Золота Зірка” та Держави звання Герой України), розміщують горизонтальними рядами у порядку старшинства від старшої до молодшої. В одному ряду не може бути більше ніж п’ять нагород при ширині стрічки 28 мм та не більше чотирьох при ширині стрічки 35 мм. Кількість рядів може бути не більше трьох.

4. Нагороди, які носяться з правого боку грудей, розміщують горизонтальними рядами (не більше 3 нагород) від центру грудей до краю у порядку старшинства від старшої до молодшої. При цьому умовні центри знаків нагород повинні бути на одному рівні. Відстань між рядами: 10–15 мм. Нагороди вирівнюються по верхньому зрізу кармана в центрі (мал. 2 додатка 3). У верхньому ряду не може бути більше нагород, ніж у нижньому. При наявності двох і більше ступенів у заохочувальних відомчих відзнак – носить тільки вища ступень. Відстань між нагородами 3 мм (мал. 2 додатка 3).

5. Колодки (стрічки) нагород у верхньому ряду вирівнюють за верхніми краями колодок (стрічок) зліва на право.

6. Зірки орденів України носять з лівого боку грудей нижче знаків нагород на колодках (стрічках).

7. Знаки орденів України, які носяться на шийних стрічках, розміщують таким чином, щоб кільце, через яке проходить стрічка, знаходилося безпосередньо на вузлі краватки або трохи нижче нього. Стрічка повинна знаходитися під коміром сорочки. Одночасно дозволяється носити не

більше двох знаків орденів на шийних стрічках, причому знак одного ордену може частково прикривати знак іншого.

8. Ордени “Золота Зірка” та Держави звання Герой України носять з лівого боку грудей вище інших державних нагород України. При цьому знак ордену може частково прикривати колодки (стрічки) інших нагород. За наявності обох орденів їх розміщують у порядку часу нагородження.

9. Порядок носіння державних нагород України та відзнак Президента України:

На шийній стрічці:

орден Свободи;

орден “За заслуги” I ступеня;

орден Богдана Хмельницького I ступеня;

орден “За мужність” I ступеня.

На лівому боці грудей:

ордени “Золота Зірка” та Держави звання Герой України (розміщуються вище інших державних нагород);

орден “За заслуги” II, III ступенів;

орден Героїв Небесної Сотні;

орден “За мужність” II, III ступенів;

орден княгині Ольги I, II, III ступенів;

орден Данила Галицького;

відзнака Президента України – Хрест Івана Мазепи;

медаль “За військову службу Україні”;

медаль “За бездоганну службу” I, II, III ступеня;

медаль “Захиснику Вітчизни”;

медаль “За врятоване життя”;

відзнака Президента України – медаль “За працю і звитягу”;

відзнака Президента України – ювілейна медаль “20 років незалежності України”;

відзнака Президента України – ювілейна медаль “25 років незалежності України”;

відзнака Президента України – пам’ятна медаль “25 років виведення військ з Афганістану”;

відзнака Президента України “За участь в антитерористичній операції”;

відзнака Президента України “За гуманітарну участь в антитерористичній операції”.

На лівому боці грудей нижче нагород на колодках (стрічках):

зірка ордена “За заслуги” I ступеня;

зірка ордена “За мужність” I ступеня.

На правому боці грудей:

орден Богдана Хмельницького II, III ступенів;

нагрудний знак до почесного звання України;

нагрудний знак до Державної премії України.

Для орденів “Золота Зірка” та Держави звання Герой України, ордена “За заслуги”, відзнаки Президента України – ювілейної медалі “25 років незалежності України” передбачені мініатюри, які носять замість знака та зірки відповідного ордена (медалі) і розміщують з лівого боку грудей. Для відзнак Президента України “За участь в антитерористичній операції” та “За гуманітарну участь в антитерористичній операції” передбачені значки, які носять замість відзнаки і розміщують з лівого боку грудей.

Мініатюра орденів “Золота Зірка” та Держави звання Герой України носить на парадно-вихідному (повсякденному) кітелі (тужурці), форменці (фланельці) і розташовується вище планок орденських стрічок та стрічок медалей.

Носіння мініатюр передбачено на цивільному костюмі.

10. Нагрудний знак “Ветеран війни – учасник бойових дій” розташовується з правого боку грудей і розміщується вище державних нагород і відомчих відзнак. За їх відсутності – на їх місці.

11. Порядок носіння заохочувальних відзнак Міністерства оборони України:

заохочувальні відзнаки Міністерства оборони України розміщують після державних нагород України та відзнак Президента України або нижче них;

відзнаки Міністерства оборони України – нагрудні знаки “За військову доблесть”, “Доблесть і честь”, “Знак пошани”, “За зразкову службу” носять з правого боку грудей.

12. Інші відзнаки Міністерства оборони України у вигляді медалей носять з лівого боку грудей і розміщують у такій послідовності:

відзнака “Знак Пошани”;

медаль “За зміцнення обороноздатності”;

медаль “За розвиток військового співробітництва”;

медаль “Захиснику України”;

медаль “За Зразкову службу” I, II, III ступенів;

медаль “За особисті досягнення” I, II ступенів;

медаль “За сприяння Збройним Силам України”;

медаль “Ветеран служби” (відзнака “Ветеран військової служби”);

медаль “За миротворчу діяльність”;

ювілейна медаль “10 років Збройним Силам України”;

ювілейна медаль “15 років Збройним Силам України”;

медаль “20 років сумлінної служби” (медаль “За сумлінну службу” I ступеня);

медаль “15 років сумлінної служби” (медаль “За сумлінну службу” II ступеня);

медаль “10 років сумлінної служби” (медаль “За сумлінну службу” III ступеня).

Пам’ятний нагрудний знак Міністерства оборони України “Служба шифрованого зв’язку і режиму секретності Збройних Сил України” розташовується після почесних (пам’ятних) нагрудних знаків начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України.

Пам'ятний нагрудний знак “Воїн-миротворець” носять по центру на бантовій складі лівої нагрудної кишені при парадній, парадно-вихідній, повсякденній формах одягу. На тужурці, форменці (фланелівці) нижче нагород або планок орденських стрічок та стрічок медалей на відстані 15–20 мм.

Пам'ятний нагрудний знак “5 років Збройним Силам України” носять по центру на бантовій складі лівої нагрудної кишені при парадній, парадно-вихідній, повсякденній формах одягу. На тужурці нижче нагород або планок орденських стрічок та стрічок медалей.

За наявності у військовослужбовця пам'ятних нагрудних знаків “Воїн-миротворець” та “5 років Збройним Силам України” носить один за власним бажанням військовослужбовця.

13. Порядок носіння почесних (пам'ятних) нагрудних знаків начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України:

почесні (пам'ятні) нагрудні знаки начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України розміщують після державних нагород України, відзнак Президента України та заохочувальних відзнак Міністерства оборони України або нижче них.

14. Почесний нагрудний знак начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України “Слава і честь” носять з правого боку грудей.

15. Інші почесні (пам'ятні) нагрудні знаки начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України носять з лівого боку грудей і розміщують у такій послідовності:

почесний нагрудний знак “За доблесну військову службу Батьківщині”;

почесний нагрудний знак “За заслуги перед Збройними Силами України”;

почесний нагрудний знак “За досягнення у військовій службі” I, II ступеня;

почесний нагрудний знак “За заслуги у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації”;

почесний нагрудний знак “За вірцевість у військовій службі” I, II, III ступеня;

пам’ятний нагрудний знак “Почесний військовий зв’язківець”;

нагрудний знак “Учасник військових навчань”;

нагрудний знак “Учасник АТО”.

16. Порядок носіння заохочувальних відзнак Головного управління розвідки Міністерства оборони України визначаються відповідними положеннями Головного управління розвідки Міністерства оборони України.

17. Порядок носіння почесних (пам’ятних) нагрудних знаків командувачів видів Збройних Сил України.

Почесні (пам’ятні) нагрудні знаки командувачів видів Збройних Сил України у вигляді медалей носять з лівого боку грудей, у формі знаків – з правого боку грудей і розміщують у відповідності до положень до почесних (пам’ятних) нагрудних знаків.

У разі наявності двох і більше почесних (пам’ятних) нагрудних знаків від командувачів видів Збройних Сил України, послідовність розміщення визначається видом Збройних Сил України, в якому проходить службу військовослужбовець.

18. Порядок носіння заохочувальних відзнак інших міністерств і відомств України та заохочувальні відзнаки органів місцевої влади визначаються відповідними положеннями.

19. Пам’ятні нагрудні знаки військових частин розташовуються у порядку нагородження.

20. У разі одночасного носіння нагород Організації Об'єднаних Націй, Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору нагороди Організації Об'єднаних Націй розміщують перед нагородами Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору за часом нагородження.

21. З повсякденною формою одягу замість орденів, медалей, відзнак та нагрудних знаків, якщо це передбачено відповідними положеннями, на кітелі, тужурці, форменці носять орденські стрічки та стрічки медалей, відзнак і нагрудних знаків на планках на лівій стороні (мал. 6, 7 додатка 3).

При носінні двох і більше орденських стрічок і стрічок медалей на планках вони закріплюються в один ряд на загальній планці від центру грудей до краю. Стрічки, які не вміщаються на одній планці, переносяться на другу і т.д. і прикріплюються нижче першої.

В одному ряду орденських стрічок і стрічок медалей на планках може бути не більше п'яти при ширині стрічки 28 мм та не більше чотирьох при ширині стрічки 35 мм. Кількість рядів – не більше трьох.

У разі наявності двох і більше ступенів у заохочувальних відомчих відзнак – носить стрічка тільки вищої ступені відзнаки.

22. На пальті зимовому, на куртці зимовій, плащі демісезонному, джемпері, сорочках, а також на робочій формах одягу орденські стрічки, стрічки медалей на планках та нагрудні знаки носити заборонено.

23. Нагрудний знак про закінчення військового навчального закладу носять по центру на бантовій складі правої нагрудної кишені, на кітелі військовослужбовців-жінок, тужурці – на правому боці на відстані 70 мм від верхнього кута лацкану. У разі наявності у військовослужбовця нагрудних знаків двох і більше військових навчальних закладів носять тільки один нагрудний знак останнього закладу (мал. 1–7 додатка 3).

24. Нагрудний знак про закінчення військового ліцею, дозволяється носити справа від нагрудного знака про закінчення вищого військового навчального закладу.

Нагрудний знак про закінчення цивільного вищого навчального закладу (університету, інституту) дозволяється носити у разі відсутності нагрудного знака про закінчення вищого військового навчального закладу.

25. Дозволяється носити державні та відомчі нагороди іноземних держав, нагород Організації Об'єднаних Націй, Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору, якщо військовослужбовець не нагороджений хоча б одною державною нагородою України, відзнакою Президента України або відомчими відзнаками міністерств і відомств України.

26. Нагрудний знак “парашутиста” дозволяється носити на правій кишені по центру зліва від нагрудного знака про закінчення вищого військового навчального закладу (мал. 1, 2, 5–8 додатка 3). Інші особисті відзнаки дозволяється носити на бантовій складі лівої кишені.

27. Нагрудний знак “Класний фахівець” для військовослужбовців офіцерського складу та прапорщиків (мічманів) видів ЗСУ носить:

на кітелі – над правою нагрудною кишенею так, щоб його нижній край торкався клапана кишені, на парадному кітелі – по центру клапана правої нагрудної кишені;

на тужурці – з правого боку грудей вище нагрудного знака про закінчення навчального закладу.

28. Нагрудний знак “Класний фахівець” для військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом Сухопутних військ Збройних Сил України, Повітряних Сил Збройних Сил України, Військово-Морських Сил Збройних Сил України носить:

на кітелі – над правою нагрудною кишенею так, щоб його нижній край торкався клапана кишені, на парадному кітелі – по центру клапана правої нагрудної кишені;

на камуфльованій куртці – над правою нагрудною кишенею так, щоб його нижній край торкався нашивки з прізвищем та знаходився по центру її;

на форменці та фланелівці – з правого боку грудей. За наявності нагрудного знака про закінчення навчального закладу нагрудний знак розміщується перед ним.

29. Нагрудний знак “Відмінник Збройних Сил України” носять:

на камуфльованій куртці – над правою нагрудною кишенею так, щоб його нижній край торкався нашивки з прізвищем;

на форменці та фланелівці – з правого боку грудей.

30. Нагрудний знак “Класний фахівець” для військовослужбовців строкової служби носять:

на камуфльованій куртці – над правою нагрудною кишенею, щоб його нижній край торкався нашивки з прізвищем;

на форменці та фланелівці – з правого боку грудей.

За наявності нагрудного знака “Відмінник Збройних Сил України” нагрудний знак розміщується після нього.

31. Нагрудний знак “Воїн-спортсмен” носять:

на кітелі – на правій нагрудній кишені після нагрудного знака про закінчення навчального закладу;

на тужурці – з правого боку грудей після нагрудного знака про закінчення навчального закладу;

на камуфльованій куртці – над правою нагрудною кишенею, щоб його нижній край торкався нашивки з прізвищем;

на форменці та фланелівці – з правого боку грудей.

32. Порядок носіння державних нагород України, відзнак Президента України, заохочувальних відзнак Міністерства оборони України, почесних (пам'ятних) нагрудних знаків начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України та інших нагрудних знаків військовослужбовцями ЗСУ на військовій формі одягу, які не увійшли в цей розділ, будуть визначатися окремими нормативно-правовими актами по мірі їх затвердження.

33. Забороняється носіння нагород, не передбачених пунктом 1 цього розділу.

Начальник Головного управління розвитку
та супроводження матеріального
забезпечення Збройних Сил України
полковник

Д.О.МАРЧЕНКО

Додаток 1

до Правил носіння військової
форми одягу та знаків розрізнення
військовослужбовцями Збройних
Сил України та ліцеїстами
військових ліцеїв

МАЛЮНКИ

військової форми одягу

I. Військова форма одягу військовослужбовців

Сухопутних військ Збройних Сил України

Таблиця 1

Парадна форма одягу генерала армії України	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 1	Літній період (у кітелі) мал. 2
	
	
	
	

Парадно-вихідна форма одягу генерала армії України

Літній період
(у кітелі)
мал. 3

Таблиця 3

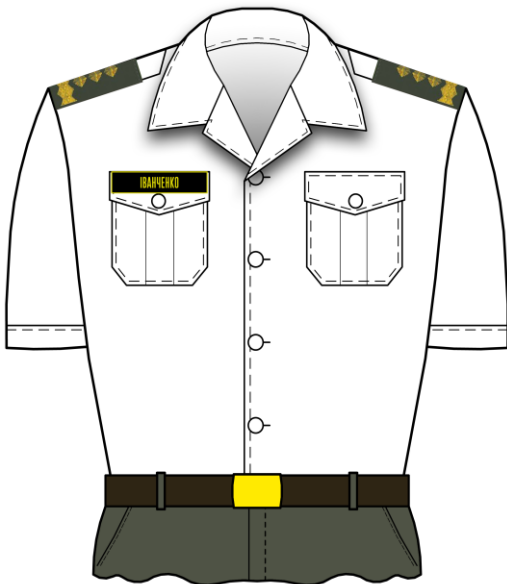

Парадна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 4	Літній період (у кітелі) мал. 5
	
	
	

Парадно-вихідна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ

Літній період
(у кітелі)
мал. 6

Таблиця 5

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 7	Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 8
	
	
	
	

Таблиця 6

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 9	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 10
	
 	
	

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Літній період (у куртці) мал. 11	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 12
	
	
	
	

Таблиця 8

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу СВ ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 13	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 14
	
	
	

Таблиця 9

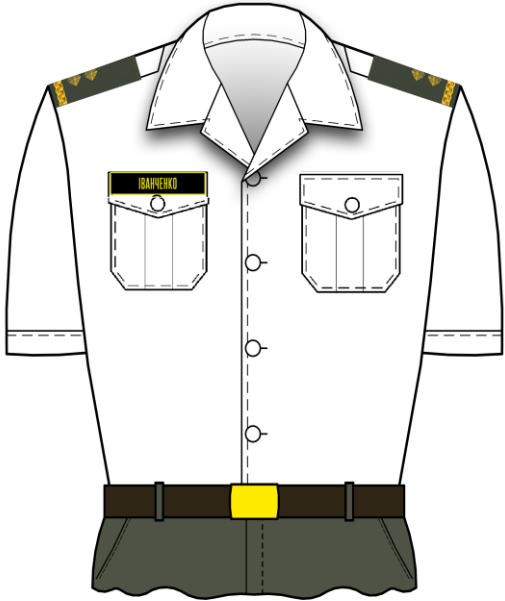

Парадна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу СВ ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 15	Літній період (у кітелі) мал. 16
	
 	
	

Парадно-вихідна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу СВ ЗСУ

Літній період
(у кітелі)
мал. 17

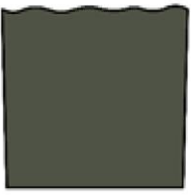

Таблиця 11

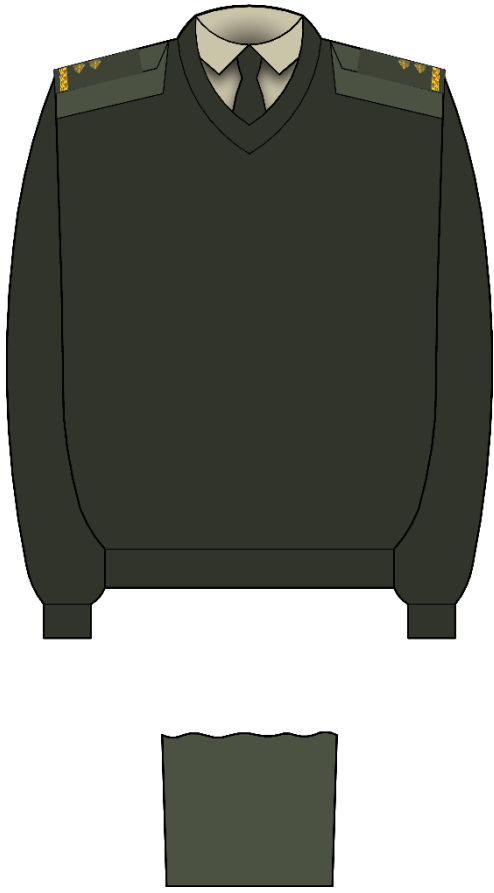

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу СВ ЗСУ	
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 18	Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 19
	
	
	
	

Таблиця 12

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу СВ ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 20	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 21
	
 	
	

Таблиця 13

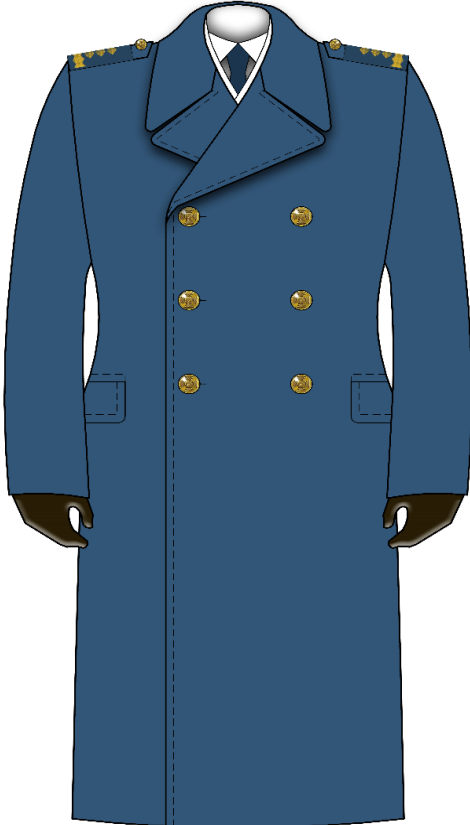

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу СВ ЗСУ	
Літній період (у куртці) мал. 22	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 23
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу СВ ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 24	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 25
	
	
	

II. Військова форма одягу військовослужбовців

Повітряних сил Збройних Сил України

Таблиця 1

Парадна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 26	Літній період (у кітелі) мал. 27
	
 	
	

Парадно-вихідна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ

Літній період
(у кітелі)
мал. 28

Таблиця 3

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 29	Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 30
	
 	
	

Таблиця 4

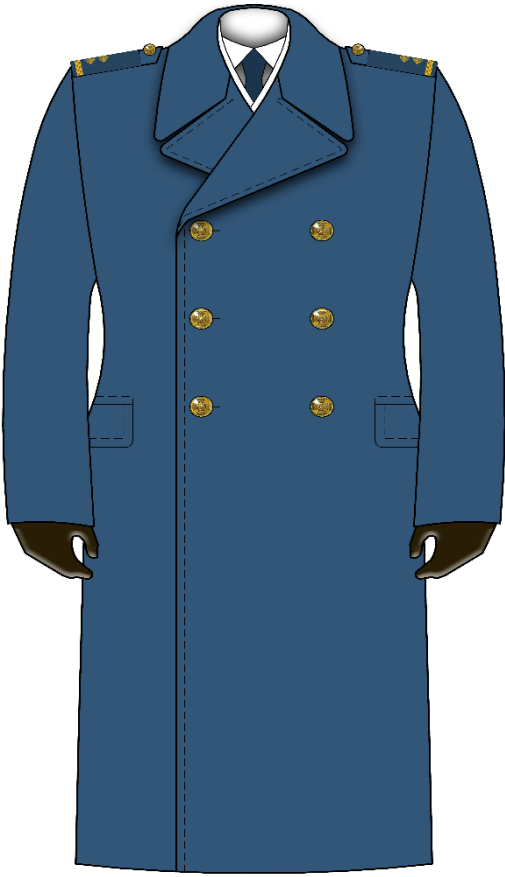

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 31	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 32
	
 	
	

Таблиця 5

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (у куртці) мал. 33	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 34
	
	
	
	

Таблиця 6

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 35	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 36
	
	
	

Парадна форма одягу офіцерського складу ПС ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 37	Літній період (у кітелі) мал. 38
	
 	
	

Парадно-вихідна форма одягу офіцерського складу ПС ЗСУ

Літній період
(у кітелі)
мал. 39

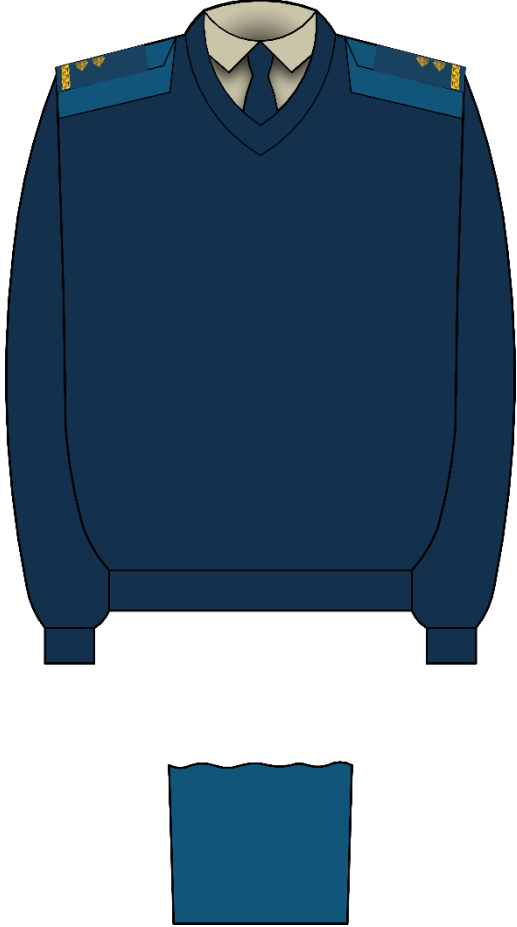

Таблиця 9

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 40	Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 41
	
 	
	

Таблиця 10

Повсякденна форма одягу офіцерського складу ПС ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 42	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 43
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (у куртці) мал. 44	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 45
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського складу ПС ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 46	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 47
	
	
	

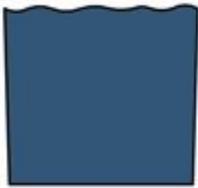

Таблиця 13

Парадна форма одягу рядового, сержантського та старшинського складу ПС ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 48	Літній період (у кітелі) мал. 49
	
 	
	

Таблиця 14

Парадно-вихідна форма одягу рядового, сержантського та старшинського складу ПС ЗСУ
Літній період (у кітелі) мал. 50

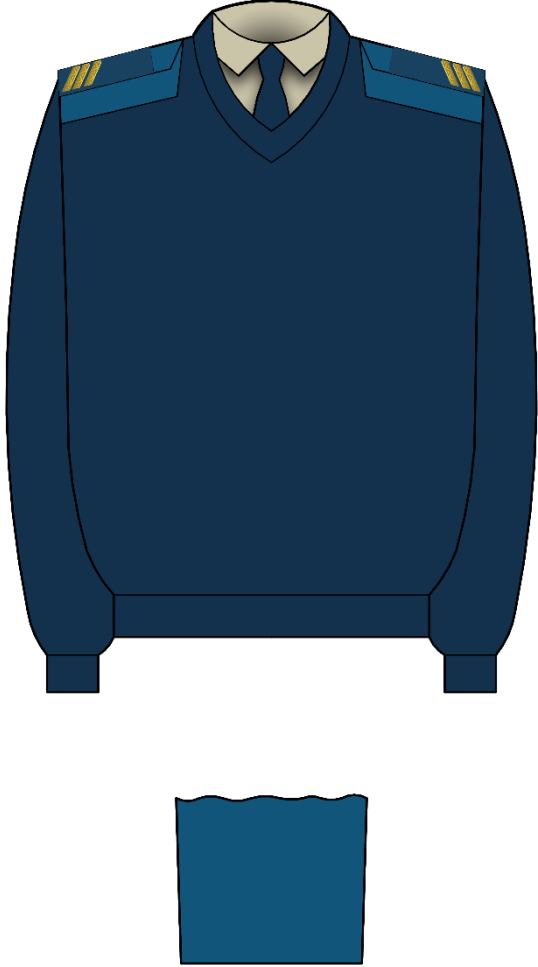

Таблиця 15

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу рядового, сержантського та старшинського складу ПС ЗСУ	
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 51	Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 52
	
	
	
	

Таблиця 16

Повсякденна форма одягу рядового, сержантського та старшинського складу ПС ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 53	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 54
	
 	
	

Повсякденна форма одягу рядового, сержантського та старшинського складу ПС ЗСУ	
Літній період (у куртці) мал. 55	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 56
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу рядового, сержантського та старшинського складу ПС ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 57	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 58
	
	
	

III. Військова форма одягу військовослужбовців
Високомобільних десантних військ Збройних Сил України

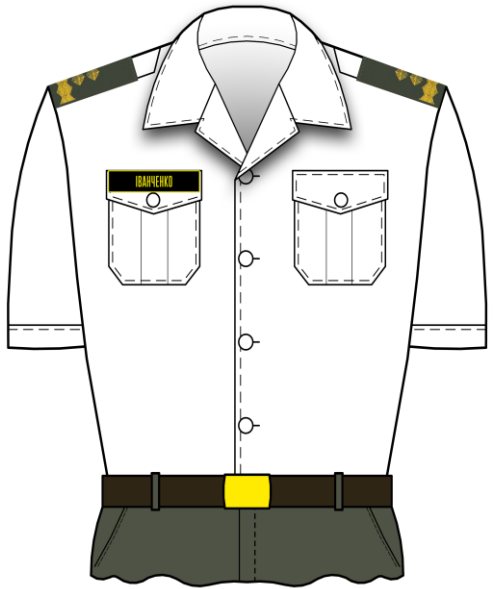

Таблиця 1

Парадна форма одягу вищого офіцерського складу ВДВ ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 59	Літній період (у кітелі) мал. 60
	
 	
	

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу вищого офіцерського складу ВДВ ЗСУ
Літній період (у кітелі) мал. 61

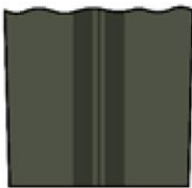

Таблиця 3

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу вищого офіцерського складу ВДВ ЗСУ	
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 62	Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 63
	
 	
	

Таблиця 4

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВДВ ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 64	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 65
	
 	
	

Таблиця 5

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВДВ ЗСУ	
Літній період (у куртці) мал. 66	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 67
	
	
	
	

Таблиця 6

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВДВ ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 68	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 69
	
	
	

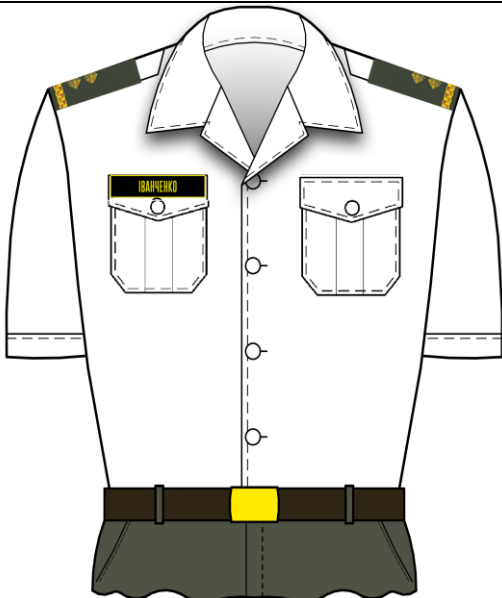

Таблиця 7

Парадна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ВДВ ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 70	Літній період (у кітелі) мал. 71
	
 	
	

Таблиця 8

Парадно-вихідна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ВДВ ЗСУ	
Літній період (у кітелі) мал. 72	
	
 	
	

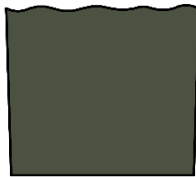

Таблиця 9

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ВДВ ЗСУ	
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 73	Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 74
	
	
	
	

Таблиця 10

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ВДВ ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 75	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 76
	
 	
	

Таблиця 11

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ВДВ ЗСУ	
Літній період (у куртці) мал. 77	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 78
	
 	
	

Таблиця 12

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ВДВ ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 79	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 80
	
	
	

IV. Військова форма одягу військовослужбовців
Сил спеціальних операцій Збройних Сил України

Таблиця 1

Парадна форма одягу вищого офіцерського складу ССПО ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 81	Літній період (у кітелі) мал. 82
	
 	
	

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма одягу вищого офіцерського складу ССпО ЗСУ
Літній період (у кітелі) мал. 83

Таблиця 3

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу вищого офіцерського складу ССПО ЗСУ	
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 84	Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 85
	
 	
	

Таблиця 4

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ССпО ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 86	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 87
	
 	
	

Таблиця 5

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ССпО ЗСУ	
Літній період (у куртці) мал. 88	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 89
	
	
	
	

Таблиця 6

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ССпО ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 90	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 91
	
	
	
	

Таблиця 7

Парадна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ССПО ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 92	Літній період (у кітелі) мал. 93
	
	
	

Таблиця 8

Парадно-вихідна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ССпО ЗСУ
Літній період (у кітелі) мал. 94

Таблиця 9

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ССПО ЗСУ	
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 95	Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 96
	
	
	
	

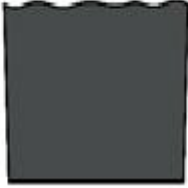

Таблиця 10

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ССпО ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 97	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 98
	
 	
	

Таблиця 11

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ССПО ЗСУ	
Літній період (у куртці) мал. 99	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 100
	
	
	
	

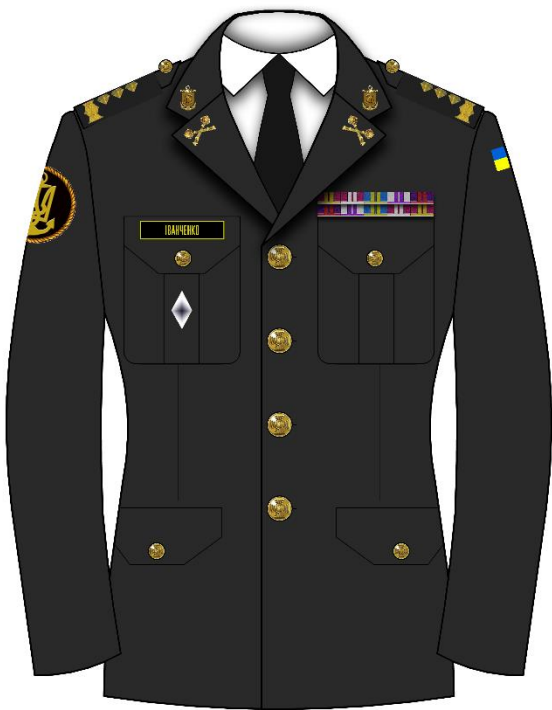

Таблиця 12

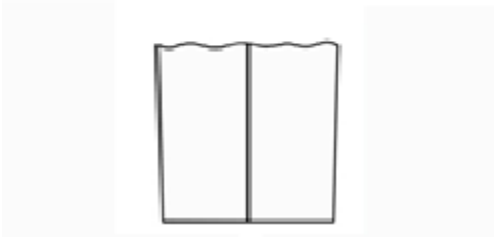

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ССПО ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 101	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 102
	
	
	
	

V. Військова форма одягу військовослужбовців
Військово-Морських Сил Збройних Сил України

Таблиця 1

Парадна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 103	Літній період (у кітелі) мал. 104
	
	
	

Парадно-вихідна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у кітелі) мал. 105	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 106
	
	
	
	

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 107	Літній період (для жаркої погоди) мал. 108
	
	
	
	

Таблиця 4

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 109	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 110
	
 	
	

Таблиця 5

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у куртці) мал. 111	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 112
	
	
	
	

Таблиця 6

Повсякденна форма одягу вищого офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 113	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 114
 	
	

Парадна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 115	Літній період (у кітелі) мал. 116
	
	
	

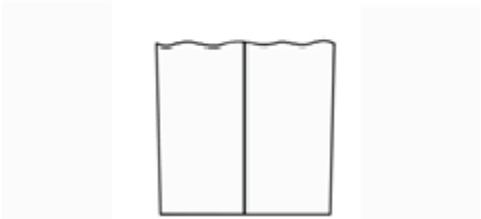

Парадно-вихідна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ

Літній період
(у тужурці)
мал. 117

Літній період
(у сорочці з довгим рукавом)
мал. 118

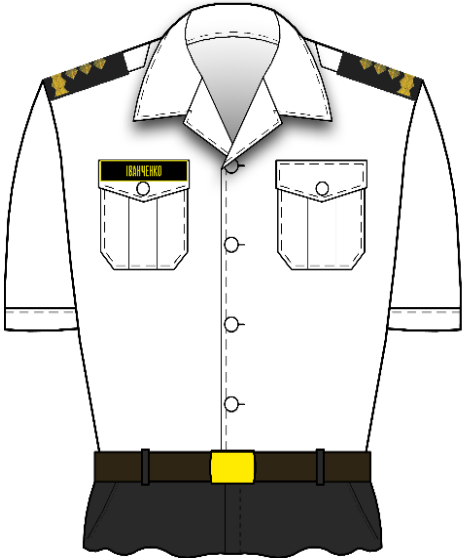

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 119	Літній період (для жаркої погоди) мал. 120
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 121	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 122
	
 	
	

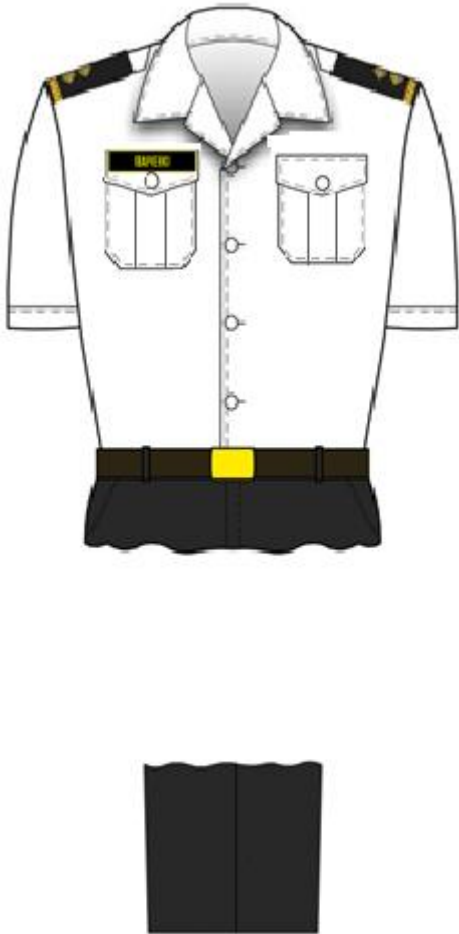
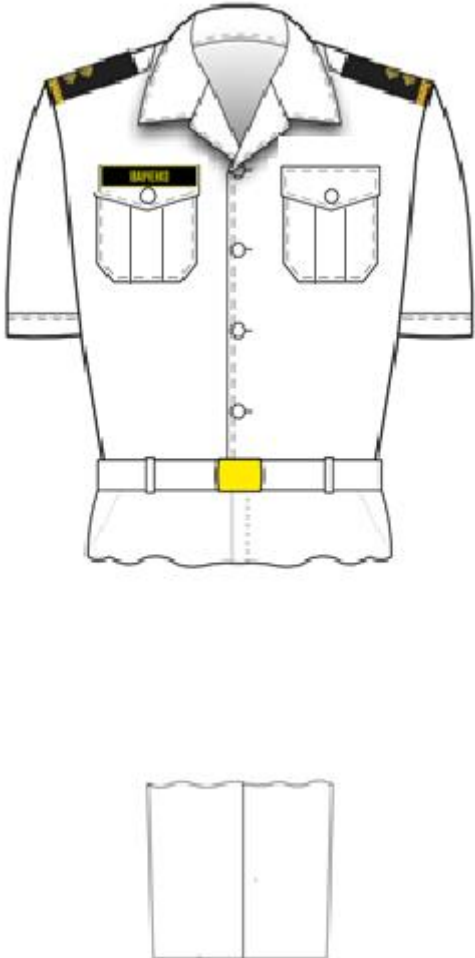

Таблиця 11

Повсякденна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Літній період (у куртці) мал. 123	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 124
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу адміралів ВМС ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 125	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 126
	
	
	
	

Парадна форма одягу офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 127	Літній період (у кітелі) мал. 128
	
	
	

Парадно-вихідна форма одягу офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у кітелі) мал. 129	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 130
	
 	
	

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 131	Літній період (для жаркої погоди) мал. 132
	
	
	

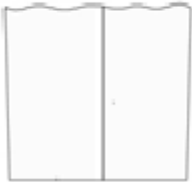

Повсякденна форма одягу офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 133	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 134
	
 	
	

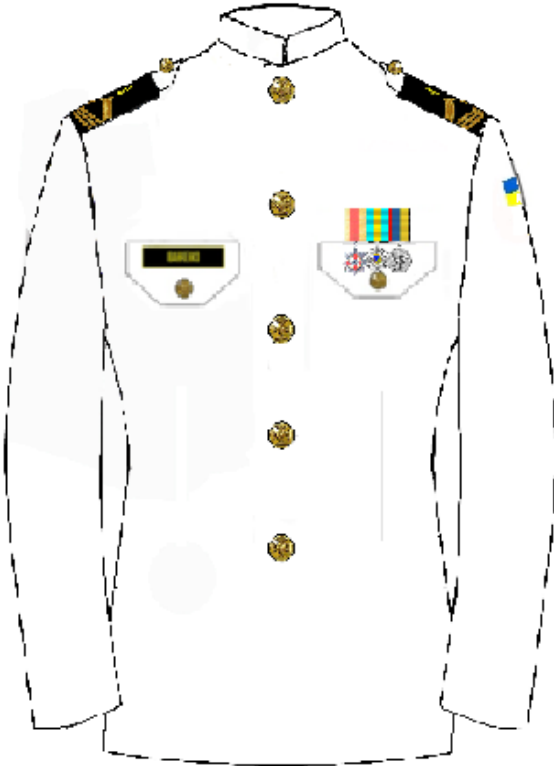
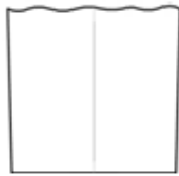

Повсякденна форма одягу офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у куртці) мал. 135	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 136
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 137	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 138
	
 	
	

Парадна форма одягу офіцерського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 139	Літній період (у кітелі) мал. 140
	
	
	

Парадно-вихідна форма одягу офіцерського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (у тужурці) мал. 141	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 142
	
 	
	

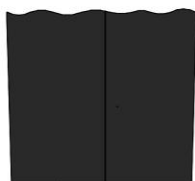
Парадно (парадно-вихідна) форма одягу офіцерського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 143	Літній період для жаркої погоди (у сорочці з коротким рукавом) мал. 144
	
 	
	

Парадна форма одягу старшин, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ (у військовому званні головний корабельний старшина, мічман, старший мічман)	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 151	Літній період (у кітелі) мал. 152
	
	
	
	

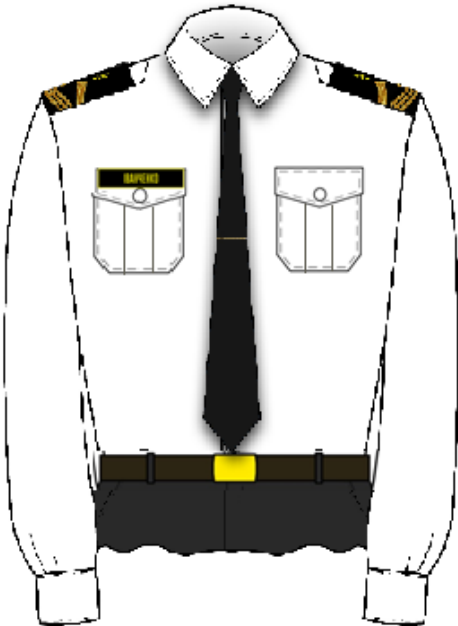

Парадно-вихідна форма одягу старшин, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ (у військовому званні головний корабельний старшина, мічман, старший мічман)	
Літній період (у тужурці) мал. 153	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 154
	
 	
	

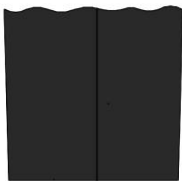

Парадно (парадно-вихідна) форма одягу старшин, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ
(у військовому званні головний корабельний старшина, мічман, старший мічман)

Літній період
(у сорочці з коротким рукавом)
мал. 155

Повсякденна форма одягу старшин, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ (у військовому званні головний корабельний старшина, мічман, старший мічман)	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 156	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 157
	
	
	

Повсякденна форма одягу старшин, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ (у військовому званні головний корабельний старшина, мічман, старший мічман)	
Літній період (у куртці) мал. 158	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 159
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу старшин, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ (у військовому званні головний корабельний старшина, мічман, старший мічман)	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 160	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 161
	
	
	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 145	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 146
	
 	
	

Повсякденна форма одягу офіцерського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (в куртці) мал. 147	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 148
	
 	
	

Таблиця 24

Повсякденна форма одягу офіцерського складу, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 149	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 150
   	

Парадна форма одягу сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 162	Літній період (у кітелі) мал. 163
	
	
	
	

Парадно-вихідна форма одягу сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у кітелі) мал. 164	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 165
	
 	
	

Парадно-вихідна форма одягу сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 166	
	
	
	

Таблиця 34

Повсякденна форма одягу сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 167	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 168
	
 	
	

Повсякденна форма одягу сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у куртці) мал. 169	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 170
	
 	
	

Таблиця 36

Повсякденна форма одягу сержантського та рядового складу ВМС ЗСУ (крім осіб, які мають корабельні звання ВМС ЗСУ)	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 171	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 172
	
	
	
	

Парадна (парадно-вихідна) форма одягу старшинського та рядового складу ВМС ЗСУ	
Зимовий період (у бушлаті) мал. 173	Літній період (у форменці) мал. 174
	
 	
	

Парадно-вихідна форма одягу старшинського та рядового складу ВМС ЗСУ	
Літній період (у форменці) мал. 175	Демісезонний період (у фланелівці) мал. 176
	
	
	

Повсякденна форма одягу старшинського та рядового складу ВМС ЗСУ	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 177	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 178
	
 	
	

Повсякденна форма одягу старшинського та рядового складу ВМС ЗСУ	
Демісезонний період (у фланелівці) мал. 179	Літній період (у форменці) мал. 180
	
 	
	

VI. Військова форма одягу військовослужбовців
курсантів вищих військових закладів Збройних Сил України

Таблиця 1

Парадна та парадно-вихідна форма	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 181	Літній період (у кітелі) мал. 182
	
	
	
	

Таблиця 2

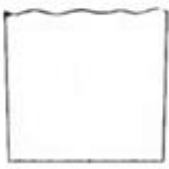

Парадна та парадно-вихідна форма	Повсякденна форма одягу
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 183	Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 184
	
 	
	

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу	
Літній період (у кителі) мал. 185	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 186
	
 	
	

VII. Військова форма одягу військовослужбовців
курсантів вищих військових закладів та ліцею
Військово-Морських Сил Збройних Сил України

Таблиця 1

Парадна форма одягу	
Зимовий період (у бушлаті зимовому) мал. 187	Літній період (у форменці) мал. 188
	
 	
	

Таблиця 2

Парадно-вихідна форма	
Літній період (у форменці) мал. 189	Демісезонний період (у фланелівці) мал. 190
	
	
	

Таблиця 3

Повсякденна форма одягу
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 191

Таблиця 4

Повсякденна форма одягу	
Літній період (у форменці) мал. 192	Демісезонний період (у фланелівці) мал. 193
	
	
	

VIII. Військова форма одягу військовослужбовців

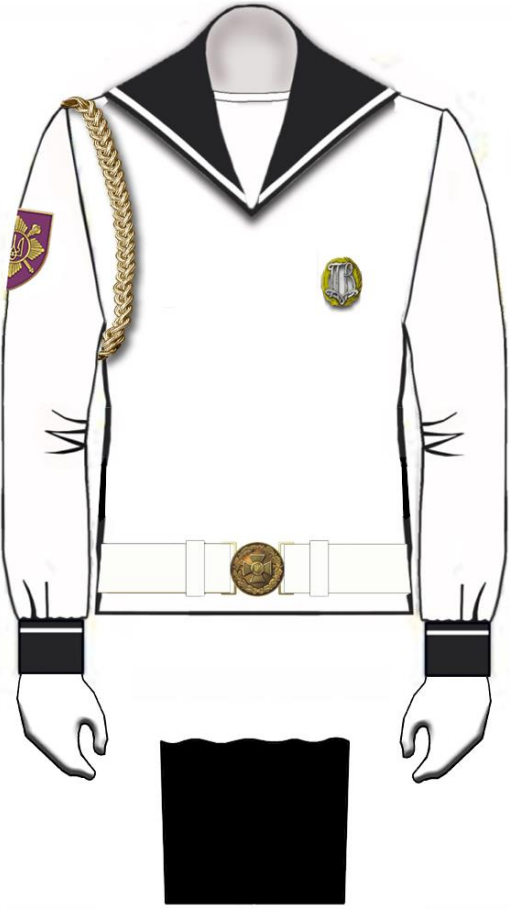
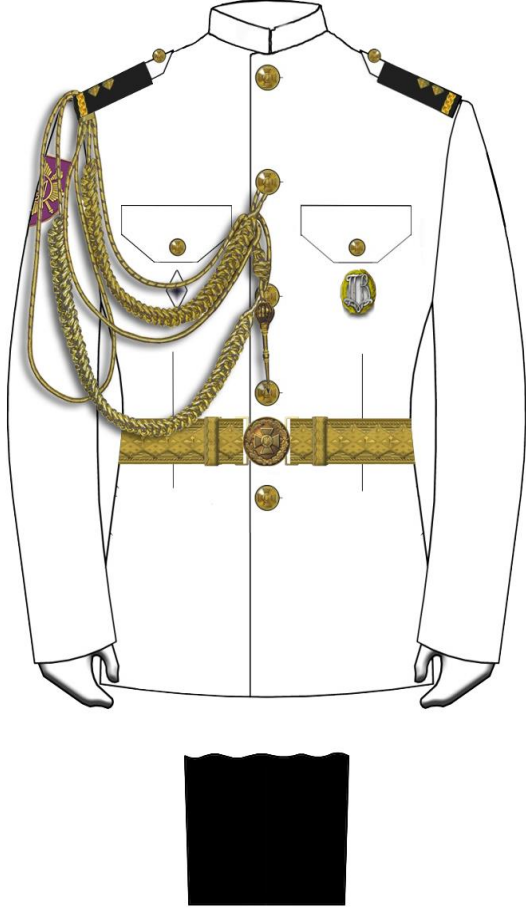

Почесної варті Збройних Сил України

Таблиця 1

Парадно-церемоніальна форма одягу	
Зимовий період (рядовий та сержантський склад) мал. 194	Зимовий період (офіцерський склад) мал. 195
	
	
	

Парадно-церемоніальна форма одягу	
Зимовий період (рядовий та сержантський склад) мал. 196	Зимовий період (офіцерський склад) мал. 197
	
	
	

Парадно-церемоніальна форма одягу	
Літній період (рядовий та сержантський склад) мал. 198	Літній період (офіцерський склад) мал. 199
	
 	
	

Парадно-церемоніальна форма одягу	
Літній період (рядовий та сержантський склад) мал. 200	Літній період (офіцерський склад) мал. 201
	
	
	

ІХ. Військова форма одягу військовослужбовців-жінок
Збройних Сил України

Таблиця 1

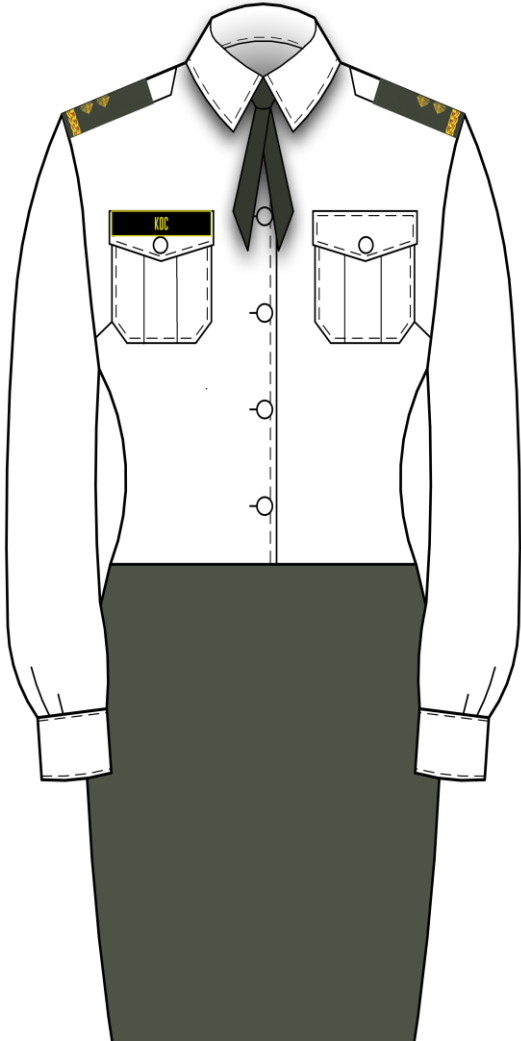
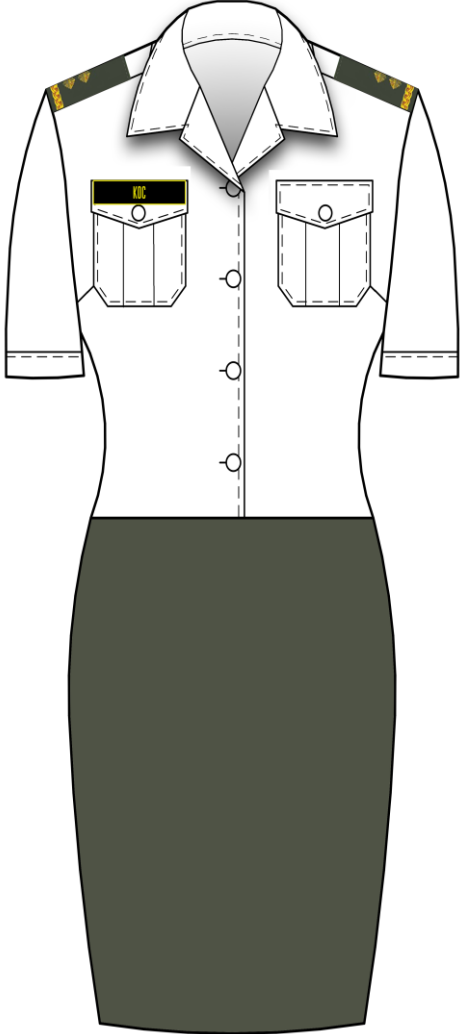

Парадна форма одягу	
Зимовий період (у пальті зимовому) мал. 202	Літній період (у кітелі) мал. 203
	
	

Парадно-вихідна форма одягу

Літній період
(у кітелі)
мал. 204

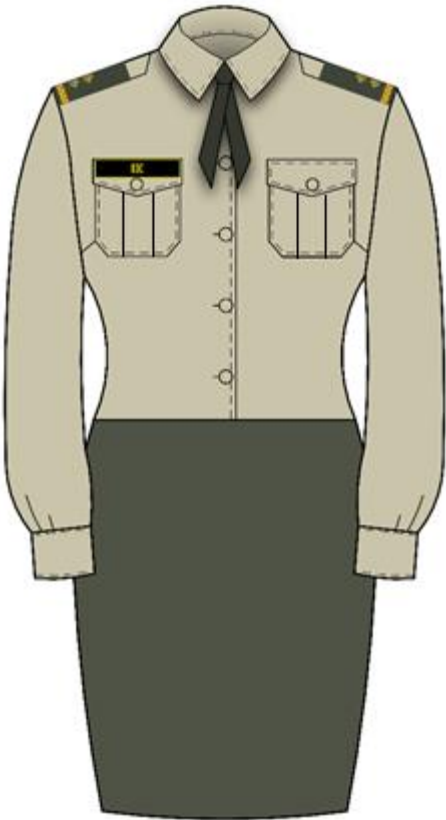
Таблиця 3

Парадна та парадно-вихідна форма одягу	
Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 205	Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 206
	
	
	

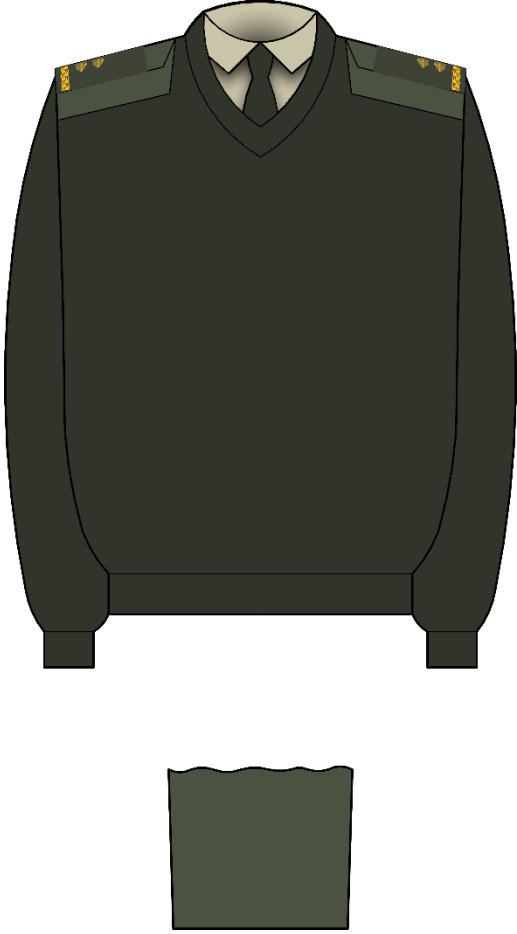
Таблиця 4

Повсякденна форма одягу	
Зимовий період (у куртці зимовій) мал. 207	Демісезонний період (у плащі демісезонному) мал. 208
	
 	

Таблиця 5

Повсякденна форма одягу	
Літній період (у куртці) мал. 209	Літній період (у сорочці з довгим рукавом) мал. 210
	
 	

Таблиця 6

Повсякденна форма одягу	
Літній період (у сорочці з коротким рукавом) мал. 211	Під час роботи у службових приміщеннях (у джемпері) мал. 212
	
	

Х. Польова форма одягу військовослужбовців
Збройних Сил України

Таблиця 1

1-ППД-Л мал. 213	1-ППД-Л мал. 214
	

2-ППД-Л мал. 215	2-ППД-Л мал. 216
 <p>Camouflage uniform set 2-ППД-Л мал. 215. The set includes a hooded jacket with a front zipper placket, long sleeves with elastic cuffs, and trousers with a central fly and elasticated ankles. A matching camouflage cap is shown above the jacket. The uniform is displayed on a mannequin wearing black boots.</p>	 <p>Camouflage uniform set 2-ППД-Л мал. 216. The set includes a hooded jacket with a front zipper placket, long sleeves with elastic cuffs, and trousers with a central fly and elasticated ankles. A matching camouflage cap is shown above the jacket. The uniform is displayed on a mannequin wearing black boots.</p>

5-ППД-Д мал. 217	5-ППД-Д мал. 218
 <p>A military uniform set consisting of a brown jacket with a high collar and a small patch on the left chest, camouflage trousers, and a matching camouflage beret. The outfit is displayed on a mannequin against a white background.</p>	 <p>A military uniform set consisting of a camouflage hooded jacket with a high collar and camouflage trousers. The outfit is displayed on a mannequin against a white background.</p>

6-ППД-Д мал. 219	6-ППД-Д мал. 220
	

8-ППД-3 мал. 221	1-Б-НБ-Л мал. 222
 A full-body camouflage suit, model 8-ППД-3, shown on a mannequin. The suit consists of a long-sleeved jacket and matching trousers, both featuring a digital camouflage pattern in shades of green, brown, and tan. The mannequin is also wearing a brown balaclava and dark brown combat boots.	 A full-body camouflage suit, model 1-Б-НБ-Л, shown on a mannequin. The suit includes a long-sleeved jacket and trousers with a digital camouflage pattern. Underneath the jacket, a green long-sleeved shirt is visible. The mannequin is also wearing a tan bucket hat, a white neck gaiter, a tan tactical belt with pouches, and dark brown combat boots.

1-Б-НБ-Л мал. 223	1-Б-НБ-Л мал. 224
 <p>Full-body view of military uniform 1-Б-НБ-Л мал. 223. The uniform consists of a camouflage-patterned jacket with olive green panels on the chest and sleeves, a matching camouflage-patterned trousers, and a matching camouflage-patterned cap. The uniform is displayed on a mannequin wearing a white turtleneck and brown tactical boots. The jacket features a high collar and a small zipper at the top. The trousers have a wide, olive green belt with multiple straps and buckles. The cap is a simple, flat-topped design with a small emblem on the front.</p>	 <p>Full-body view of military uniform 1-Б-НБ-Л мал. 224. The uniform consists of a camouflage-patterned jacket with olive green panels on the chest and sleeves, a matching camouflage-patterned trousers, and a matching camouflage-patterned bucket hat. The uniform is displayed on a mannequin wearing a white turtleneck and brown tactical boots. The jacket features a high collar and a small zipper at the top. The trousers have a wide, olive green belt with multiple straps and buckles. The bucket hat is a simple, wide-brimmed design with a small emblem on the front.</p>

2-Б-НБ-Л мал. 225	5-Б-НБ-3 мал. 226
	

Розміщення предметів спорядження військовослужбовця Збройних Сил
України
мал. 227

XI. Морська службова форма одягу військовослужбовців

Військово-Морських Сил Збройних Сил України

Таблиця 1

1-ППД-Л мал. 228	2-ППД-Л мал. 229
<p>Uniform set 1-ППД-Л (мал. 228) consists of a blue and green digital camouflage jacket with a high collar and a small patch on the left chest, blue camouflage trousers, and a matching blue and green digital camouflage peaked cap. The uniform is displayed on a mannequin wearing black boots.</p>	<p>Uniform set 2-ППД-Л (мал. 229) consists of a blue and green digital camouflage jacket with a high collar and a small patch on the left chest, blue camouflage trousers, and a matching blue and green digital camouflage peaked cap. The uniform is displayed on a mannequin wearing black boots.</p>

2-ППД-Л мал. 230	5-ППД-Д мал. 231
 <p>A full-body jumpsuit in a blue and grey digital camouflage pattern, shown with a matching camouflage cap. The jumpsuit has a high collar, a front zipper closure, and elastic cuffs and hems. It is displayed against a white background.</p>	 <p>A dark navy blue or black jacket with a high collar and a front zipper closure, shown with camouflage pants and a matching camouflage cap. The jacket has two horizontal zippered pockets on the chest. The pants are in a blue and grey digital camouflage pattern. The outfit is displayed against a white background.</p>

5-ППД-Д мал. 232	6-ППД-Д мал. 233
	

6-ППД-Д мал. 234	8-ППД-З мал. 235
	

1-Б-НБ-Л мал. 236	1-Б-НБ-Л мал. 237
 <p>Camouflage uniform set 1-Б-НБ-Л мал. 236. The set includes a bucket hat, a long-sleeved camouflage jacket with a high collar, a dark green long-sleeved shirt, camouflage trousers with a tactical belt, and black boots.</p>	 <p>Camouflage uniform set 1-Б-НБ-Л мал. 237. The set includes a bucket hat, a long-sleeved camouflage jacket with a high collar, a dark green long-sleeved shirt, camouflage trousers with a tactical belt, and black boots. A purple neck gaiter is also shown.</p>

1-Б-НБ-Л мал. 238	2-Б-НБ-Л мал. 239
<p>A full-body view of a camouflage uniform set (1-Б-НБ-Л, мал. 238). The set includes a bucket hat, a long-sleeved jacket with a high collar and a vertical zipper, a dark-colored undershirt, and cargo pants with a wide, tactical belt. The uniform is displayed on a mannequin wearing black boots.</p>	<p>A full-body view of a camouflage uniform set (2-Б-НБ-Л, мал. 239). The set includes a peaked cap, a long-sleeved jacket with a high collar and a vertical zipper, and cargo pants. The uniform is displayed on a mannequin wearing black boots.</p>

5-Б-НБ-3
мал. 240

Таблиця 1

Повсякденна форма одягу офіцерського, рядового, сержантського та старшинського складу ЗСУ	
Під час роботи у службових приміщеннях поза строєм у демісезонний період (у джемпері за кольором) мал. 241	Під час роботи у службових приміщеннях поза строєм у демісезонний період (у джемпері з курткою за кольором) мал. 242
	
 	
	

Повсякденна форма одягу для осіб у військовому званні від полковника до генерала армії України ЗСУ

Літній період
(у куртці за кольором з майкою білого кольору із суцільнокрійним передом і спинкою) поза строєм
мал. 243

Додаток 2

до Правил носіння військової
форми одягу та знаків розрізнення
військовослужбовцями Збройних
Сил України та ліцеїстами
військових ліцеїв

МАЛЮНКИ

знаків розрізнення до військової форми одягу

Погони вищого офіцерського складу Збройних Сил України

Таблиця 1

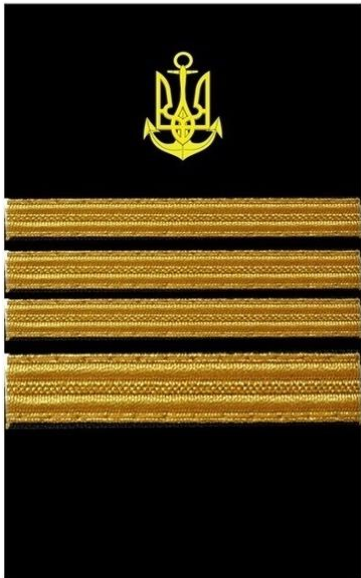
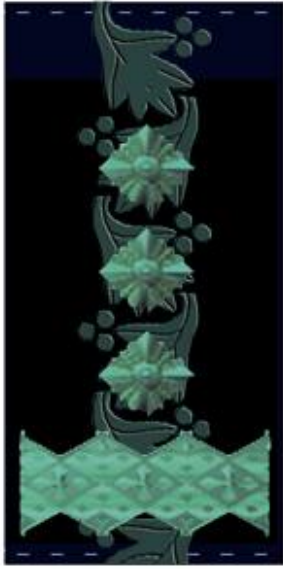

Генерал армії України	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки, кольору (“тан”, “графіт”, білого) мал. 1	До польової форми одягу мал. 2

Генерал-полковник	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору ("тан", "графіт", білого), а також берегового компонента ВМС ЗСУ мал. 3	До польової форми одягу мал. 4
Генерал-лейтенант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору ("тан", "графіт", білого), а також берегового компонента ВМС ЗСУ мал. 5	До польової форми одягу мал. 6

Таблиця 3

Генерал-майор	
	
<p>До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого), а також берегового компонента ВМС ЗСУ</p> <p>мал. 7</p>	<p>До польової форми одягу</p> <p>мал. 8</p>

Таблиця 1

Адмірал		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 9	Нарукавний знак розрізнення мал. 10	До службової морської форми одягу мал. 11
Генерал-полковник		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 12	До польової форми одягу мал. 13	

Віце-адмірал		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 14	Нарукавний знак розрізнення мал. 15	До службової морської форми одягу мал. 16
Генерал-лейтенант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 17	До польової форми одягу мал. 18	

Контр-адмірал		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 19	Нарукавний знак розрізнення мал. 20	До службової морської форми одягу мал. 21
Генерал-майор		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 22	До польової форми одягу мал. 23	

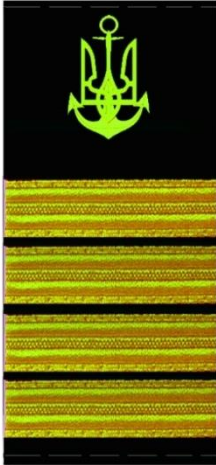

Таблиця 1

Полковник	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого), а також берегового компонента ВМС ЗСУ мал. 24	До польової форми одягу мал. 25
Підполковник	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого), а також берегового компонента ВМС ЗСУ мал. 26	До польової форми одягу мал. 27

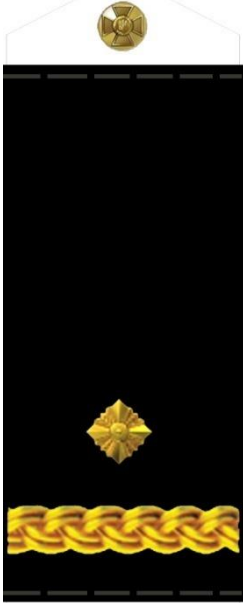

Таблиця 2

Майор	
	
<p>До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого), а також берегового компонента ВМС ЗСУ</p> <p>мал. 28</p>	<p>До польової форми одягу</p> <p>мал. 29</p>

Таблиця 1

Капітан 1 рангу		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 30	Нарукавний знак розрізнення мал. 31	До службової морської форми одягу мал. 32
Полковник		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 33	До польової форми одягу мал. 34	

Капітан 2 рангу		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 35	Нарукавний знак розрізнення мал. 36	До службової морської форми одягу мал. 37
Підполковник		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 38	До польової форми одягу мал. 39	

Капітан 3 рангу		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 40	Нарукавний знак розрізнення мал. 41	До службової морської форми одягу мал. 42
Майор		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 43	До польової форми одягу мал. 44	

Погони молодшого офіцерського складу Збройних Сил України

Таблиця 1

Капітан	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого), а також берегового компонента ВМС ЗСУ мал. 45	До польової форми одягу мал. 46
Старший лейтенант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого), а також берегового компонента ВМС ЗСУ мал. 47	До польової форми одягу мал. 48

Таблиця 2

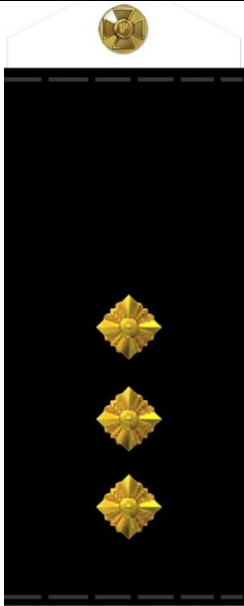

Лейтенант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого), а також берегового компонента ВМС ЗСУ мал. 49	До польової форми одягу мал. 50
Молодший лейтенант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого), а також берегового компонента ВМС ЗСУ мал. 51	До польової форми одягу мал. 52

Погони молодшого офіцерського складу ВМС ЗСУ

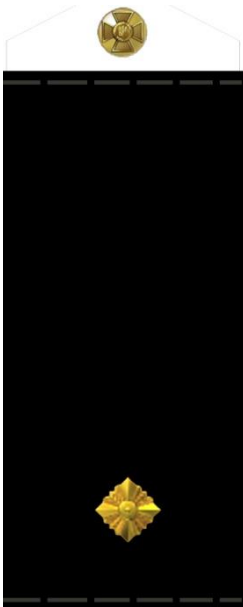

Таблиця 1

Капітан-лейтенант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 53	Нарукавний знак розрізнення мал. 54	До службової морської форми одягу мал. 55
Капітан		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 56	До польової форми одягу мал. 57	

Таблиця 2

Старший лейтенант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 58	Нарукавний знак розрізнення мал. 59	До службової морської форми одягу мал. 60
Старший лейтенант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 61	До польової форми одягу мал. 62	

Лейтенант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 63	Нарукавний знак розрізнення мал. 64	До службової морської форми одягу мал. 65
Лейтенант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 66	До польової форми одягу мал. 67	

Молодший лейтенант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 68	Нарукавний знак розрізнення мал. 69	До службової морської форми одягу мал. 70
Молодший лейтенант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 71	До польової форми одягу мал. 72	

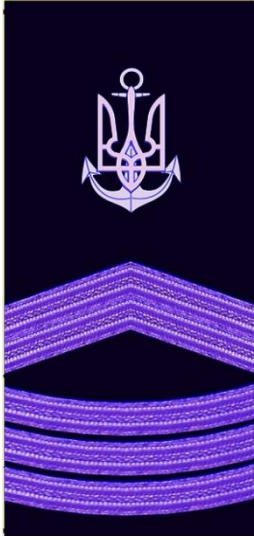

Таблиця 1

Старший прапорщик	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого) мал. 73	До польової форми одягу мал. 74
Прапорщик	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого) мал. 75	До польової форми одягу мал. 76

Старшина	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого) мал. 77	До польової форми одягу мал. 78
Старший сержант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого) мал. 79	До польової форми одягу мал. 80

Сержант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого) мал. 81	До польової форми одягу мал. 82
Молодший сержант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого) мал. 83	До польової форми одягу мал. 84

Таблиця 1

Старший мічман		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 85	Нарукавний знак розрізнення мал. 86	До службової морської форми одягу мал. 87
Старший прапорщик		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 88	До польової форми одягу мал. 89	

Мічман		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 90	Нарукавний знак розрізнення мал. 91	До службової морської форми одягу мал. 92
Прапорщик		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 93	До польової форми одягу мал. 94	

Головний корабельний старшина		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 95	Нарукавний знак розрізнення мал. 96	До службової морської форми одягу мал. 97
Старшина		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 98	До польової форми одягу мал. 99	

Головний старшина		
		
Погони куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки-поло мал. 100	Нарукавний знак розрізнення мал. 101	До службової морської форми одягу мал. 102
Старший сержант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 103	До польової форми одягу мал. 104	

Старшина 1 статті		
		
Погони куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки-поло мал. 105	Нарукавний знак розрізнення мал. 106	До службової морської форми одягу мал. 107
Сержант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 108	До польової форми одягу мал. 109	

Таблиця 6

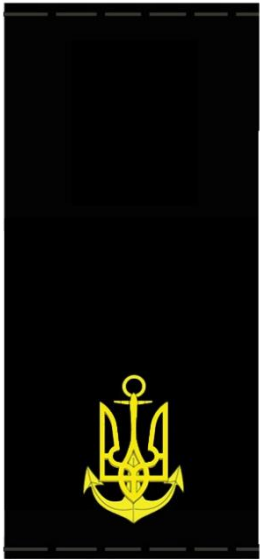

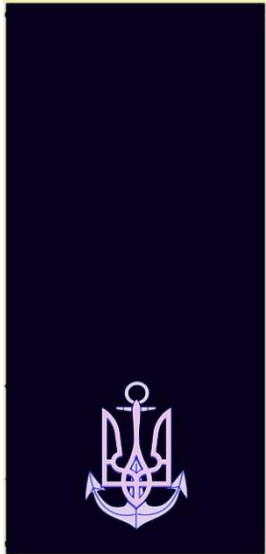
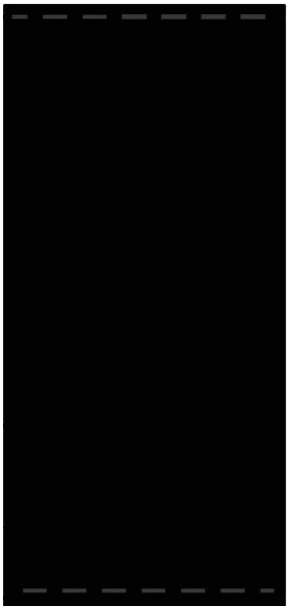

Старшина 2 статті		
		
Погони куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки-поло мал. 110	Нарукавний знак розрізнення мал. 111	До службової морської форми одягу мал. 112
Молодший сержант		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 113	До польової форми одягу мал. 114	

Таблиця 1

Старший солдат	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого) мал. 115	До польової форми одягу мал. 116
Солдат	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки кольору (“тан”, “графіт”, білого) мал. 117	До польової форми одягу мал. 118

Таблиця 1

Старший матрос		
		
Погони куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки-поло мал. 119	Нарукавний знак розрізнення мал. 120	До службової морської форми одягу мал. 121
Старший матрос берегових частин ВМС		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 122	До польової форми одягу мал. 123	

Матрос		
		
Погони куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки-поло мал. 124	Нарукавний знак розрізнення мал. 125	До службової морської форми одягу мал. 126
Матрос берегових частин ВМС		
		
Погони парадної, повсякденної форми одягу, сорочки кольору “тан”, сорочки білого кольору та сорочки-поло мал. 127	До польової форми одягу мал. 128	

Погони курсантів військових навчальних закладів
Збройних Сил України

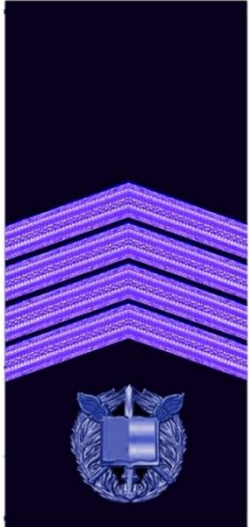

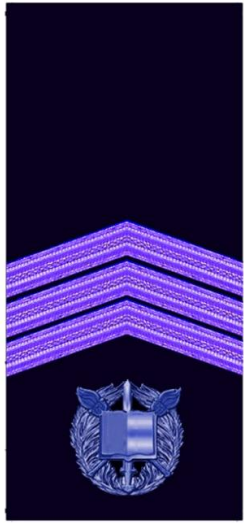
Таблиця 1

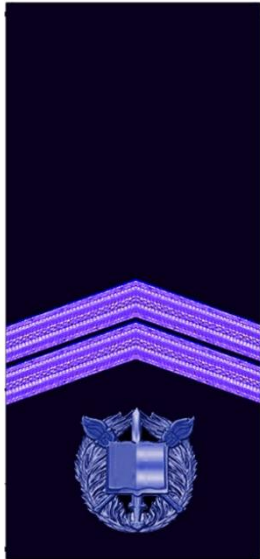

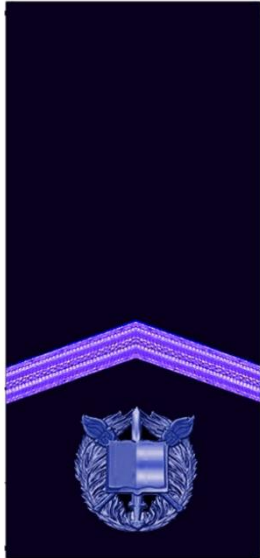
Старший сержант			
			
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки Повітряних Сил України мал. 129		До польової форми одягу мал. 130	
Сержант			
			
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки Повітряних Сил України мал. 131		До польової форми одягу мал. 132	

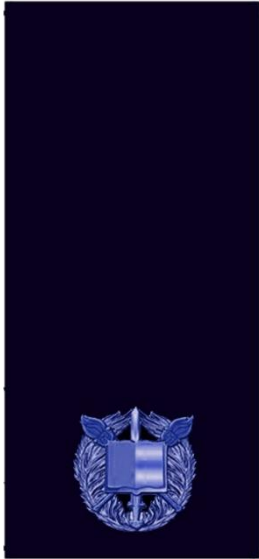
Молодший сержант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки Сухопутних військ Збройних Сил України мал. 133	До польової форми одягу мал. 134
Старший курсант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки Сухопутних військ Збройних Сил України мал. 135	До польової форми одягу мал. 136

Курсант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки Сухопутних військ Збройних Сил України мал. 137	До польової форми одягу мал. 138

Таблиця 1

Головний старшина		
		
Погони куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки-поло мал. 139	Нарукавний знак розрізнення мал. 140	До службової морської форми одягу мал. 141
Старшина 1 статті		
		
Погони куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки-поло мал. 142	Нарукавний знак розрізнення мал. 143	До службової морської форми одягу мал. 144

Старшина 2 статті		
		
Погони куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки-поло мал. 145	Нарукавний знак розрізнення мал. 146	До службової морської форми одягу мал. 147
Старший курсант		
		
Погони куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки-поло мал. 148	Нарукавний знак розрізнення мал. 149	До службової морської форми одягу мал. 150

Курсант		
		
<p>Погони куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки-поло мал. 151</p>	<p>Нарукавний знак розрізнення мал. 152</p>	<p>До службової морської форми одягу мал. 153</p>

Таблиця 1

Старший віце-сержант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки мал. 154	До польової форми одягу мал. 155
Віце-сержант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки мал. 156	До польової форми одягу мал. 157

Молодший віце-сержант	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки мал. 158	До польової форми одягу мал. 159
Ліцеїст	
	
До парадної, повсякденної форми одягу та сорочки мал. 160	До польової форми одягу мал. 161

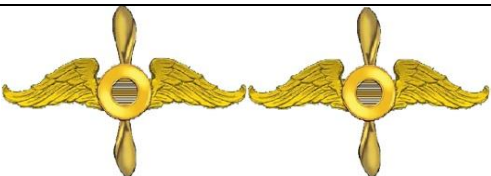

Таблиця 1

Головний віце-старшина		
		
До куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки- поло мал. 162	Нарукавний знак розрізнення мал. 163	До службової морської форми одягу мал. 164
Віце-старшина 1 статті		
		
До куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки- поло мал. 165	Нарукавний знак розрізнення мал. 166	До службової морської форми одягу мал. 167

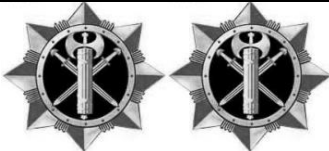

Віце-старшина 2 статті		
		
До куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки- поло мал. 168	Нарукавний знак розрізнення мал. 169	До службової морської форми одягу мал. 170
Ліцеїст		
		
До куртки повсякденної, демісезонної, чорного кольору та сорочки- поло мал. 171	Нарукавний знак розрізнення мал. 172	До службової морської форми одягу мал. 173

Емблеми на комір парадної та повсякденної форми одягу
Збройних Сил України

Таблиця 1

№ з/П	Приналежність	Емблема
1	2	3
1	Загальновійськова	 <p>мал. 174</p>
2	Повітряні Сили (льотний склад)	 <p>мал. 175</p>
3	Військово-Морські Сили	 <p>мал. 176</p>
4	Високомобільні десантні війська	 <p>мал. 177</p>
5	Сили спеціальних операцій	 <p>мал. 178</p>
6	Частини та підрозділи Тилу та Озброєння	 <p>мал. 179</p>
7	Механізовані війська	 <p>мал. 180</p>

1	2	3
8	Танкові війська	 мал. 181
9	Ракетні війська та артилерія	 мал. 182
10	Інженерні війська	 мал. 183
11	Війська зв'язку	 мал. 184
12	Війська радіаційного, хімічного та бактеріологічного захисту	 мал. 185
13	Війська протиповітряної оборони та зенітно-ракетні війська	 мал. 186
14	Радіотехнічні війська	 мал. 187
15	Медична служба	 мал. 188
16	Ветеринарна медицина	 мал. 189
17	Автомобільна служба	 мал. 190

1	2	3
18	Служба військових сполучень	 мал. 191
19	Юридична служба	 мал. 192
20	Військова служба правопорядку у Збройних Силах України (військова поліція)	 мал. 193
22	Військові диригенти та музиканти	 мал. 194
23	Емблеми вищого офіцерського складу ²	 мал. 195
24	Фінансова служба	 мал. 196
25	Війська радіоелектронної боротьби	 мал. 197

Емблеми мають кріпитися тільки на лацкані кітеля відповідно до кваліфікації військовослужбовців, незалежно від виду, роду військ, до якого належить військова частина, підрозділ тощо.

Емблеми (мал. 195) дозволяється носити тільки генералам та адміралам на лацкані кітеля нижче кваліфікаційних емблем.

Таблиця 1

№ з/п	Приналежність	Знак
1	2	3
1	Міністр оборони України	 <p>мал. 198</p>
2	Начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України	 <p>мал. 199</p>
3	Міністерство оборони України	 <p>мал. 200</p>
4	Генеральний штаб ЗСУ	 <p>мал. 201</p>

1	2	3	
5	Сухопутні війська ЗСУ	 Загальновійськовий мал. 202	 Ракетні війська та артилерія мал. 203
		 Танкові війська мал. 204	 Механізовані війська мал. 205
		 Військова служба правопорядку мал. 206	 Інженерні, радіотехнічні війська та війська зв'язку мал. 207
		 Протиповітряна оборона сухопутних військ мал. 208	 Гірська піхота мал. 209
		 Армійська авіація мал. 210	

1	2	3	4
6	Повітряні Сили Збройних Сил України	 <p>мал. 211</p>	 <p>Зенітно-ракетних військ мал. 212</p>
		 <p>Авіації ПС мал. 213</p>	
7	Військово-Морські Сили Збройних Сил України	 <p>мал. 214</p>	
		 <p>Берегові війська мал. 215</p>	 <p>Морська авіація мал. 216</p>

1	2	3
8	Високомобільні десантні війська Збройних Сил України	 <p>мал. 217</p>
9	Сили спеціальних операцій Збройних Сил України	 <p>мал. 218</p>
10	Військові диригенти та музиканти	 <p>мал. 219</p>
11	Почесної варти Збройних Сил України	 <p>мал. 220</p>

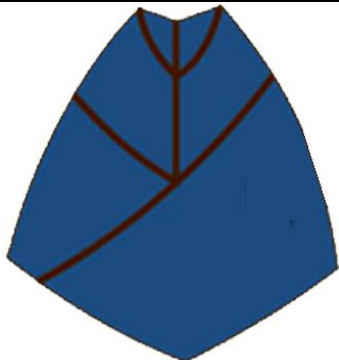
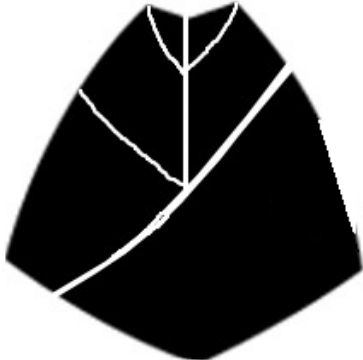
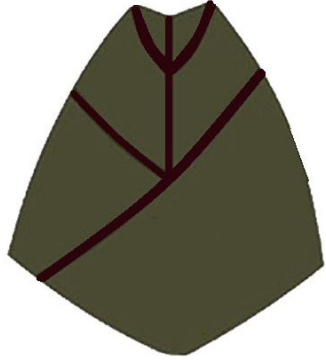
1	2	3
12	Військовий ліцей імені Івана Богуна	 <p>мал. 221</p>
13	Військово-морський ліцей	 <p>мал. 222</p>
14	Нагрудний знак прізвище військовослужбовця для польової форми одягу	 <p>мал. 223</p>
15	Нагрудний знак приналежність до Збройних Сил України для польової форми одягу	 <p>мал. 224</p>
16	Нагрудний знак прізвище військовослужбовця для куртки костюма-утеплювача та сорочки (з короткими рукавами)-поло (за кольором)	 <p>мал. 225</p>
17	Нагрудний знак прізвище військовослужбовця для морської службової форми одягу	 <p>мал. 226</p>

1	2	3
18	Нагрудний знак прізвище військовослужбовця для куртки костюма- утеплювача та сорочки (з короткими рукавами)-поло (за кольором)	 мал. 227
19	Нагрудний знак приналежність до Збройних Сил України для куртки костюма- утеплювача (за кольором)	 мал. 228
20	Нагрудний знак приналежність до Збройних Сил України для морської службової форми одягу	 мал. 229
21	Нагрудний знак приналежність до Збройних Сил України для куртки костюма- утеплювача (за кольором)	 мал. 230
22	Знак “Державний Прапор України” Сухопутних військ Збройних Сил України	 мал. 231
23	Знак “Державний Прапор України” Повітряних Сил Збройних Сил України	 мал. 232

1	2	3
24	<p>Знак “Державний Прапор України” Військово-Морських Сил Збройних Сил України</p>	 <p>мал. 233</p>
25	<p>Знак “Державний Прапор України” Сил спеціальних операцій Збройних Сил України</p>	 <p>мал. 234</p>

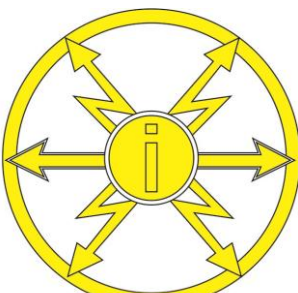
№ з/п	Приналежність	Назва кольору (колір)	Берет
1	2	3	4
1	Загально-військовий	“Степ” (світло-оливковий)	 мал. 235
2	Повітряні Сили	“Грозове небо” (сіро-синій)	 мал. 236
3	Військово-Морські Сили	“Ескадра” (темно-синій)	 мал. 237
4	Високомобільні десантні війська	“Марун” (темно-бордовий)	 мал. 238
5	Сили спеціальних операцій	“Сталь” (світло-сірий)	 мал. 239
6	Танкові війська	“Темна ніч” (чорний)	 мал. 240

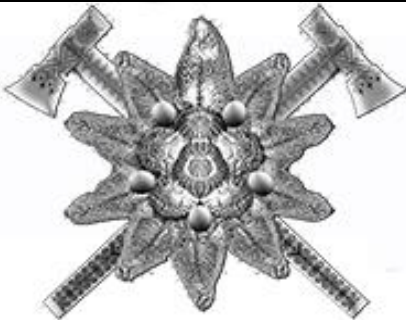

1	2	3	4
7	Ракетні війська та артилерія	“Полум’я” (яскраво- червоний)	 <p>мал. 241</p>
8	Підрозділи спеціального призначення ВМС	“Морська хвиля” (синьо-зелений)	 <p>мал. 242</p>
9	Президентський полк	“Малина” (пурпур)	 <p>мал. 243</p>
10	Військова служба правопорядку	Світло-червоний	 <p>мал. 244</p>
11	Гірська піхота	“Грунт” (темно-сірий)	 <p>мал. 245</p>
12	Армійська авіація	Оливковий із синім кантом	 <p>мал. 246</p>

1	2	3	4
13	Авіація Повітряних Сил	Сіро-синій	 <p>мал. 247</p>
14	Морська авіація	Чорний з білим кантом	 <p>мал. 248</p>
15	Високомобільні десантні війська	Оливковий із темно-бордовим кантом	 <p>мал. 249</p>

Таблиця 1

№ з/п	Приналежність	Колір	Знак
1	2	3	4
1	Беретний загальновійськовий знак	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 250</p>
2	Беретний Повітряних військ знак	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 251</p>
3	Знак Авіації (на пілотку)	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал.252</p>
4	Беретний Військово-Морських Сил знак	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 253</p>

1	2	3	4
5	Беретний знак Високомобільних десантних військ (у тому числі на пілотку)	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 254</p>
6	Беретний знак Сил спеціальних операцій	Жовтий метал (бронза) з білим металом (чорнене срібло)	 <p>мал. 255</p>
7	Беретний знак Танкових військ	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 256</p>
8	Беретний знак Протиповітряної оборони та зенітно- ракетних військ	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 257</p>
9	Беретний знак радіотехнічних військ та військ зв'язку	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 258</p>

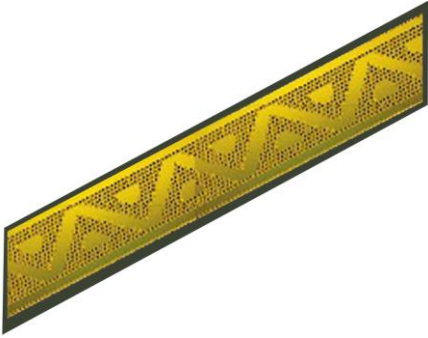
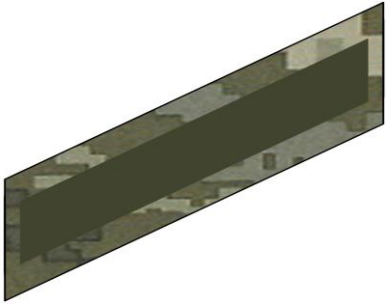
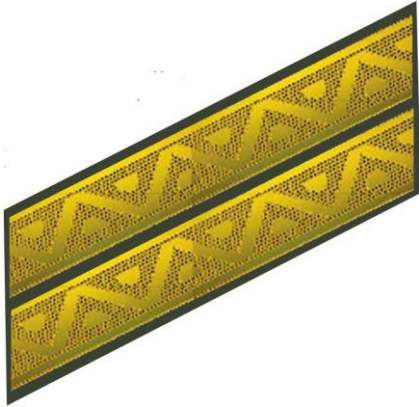
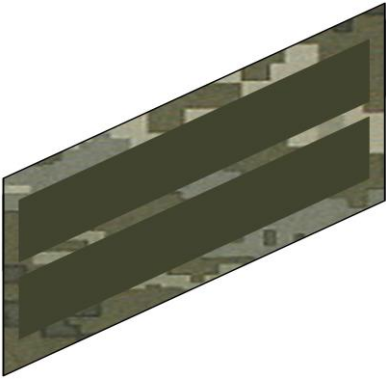
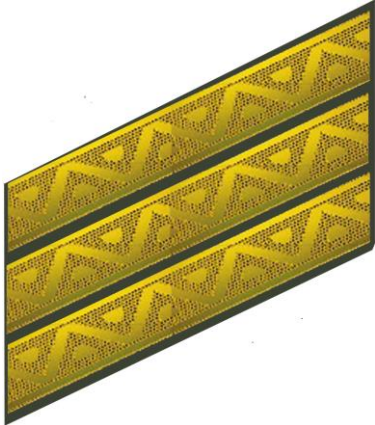
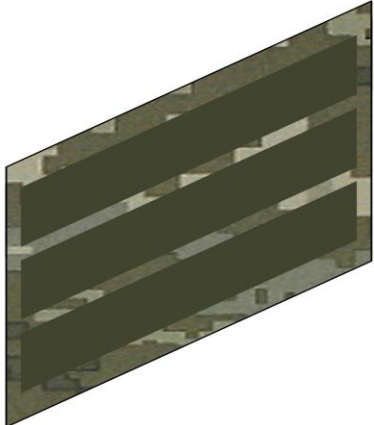
1	2	3	4
10	Беретний знак Ракетних військ та артилерії	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 259</p>
11	Беретний знак Механізованих військ	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 260</p>
12	Беретний знак підрозділів спеціальних операцій ВМС	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 261</p>
13	Беретний знак Гірської піхоти	Білий метал (чорнене срібло)	 <p>мал. 262</p>
14	Беретний знак Військової служби правопорядку	Білий метал (чорнене срібло)	 <p>мал. 263</p>

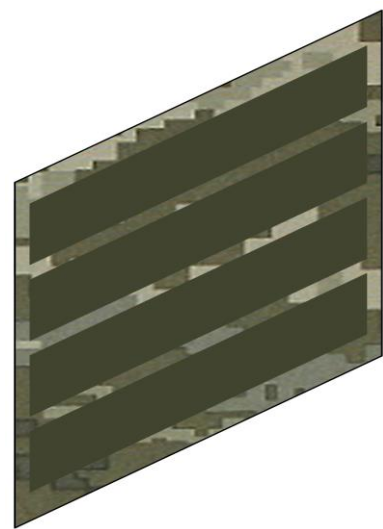
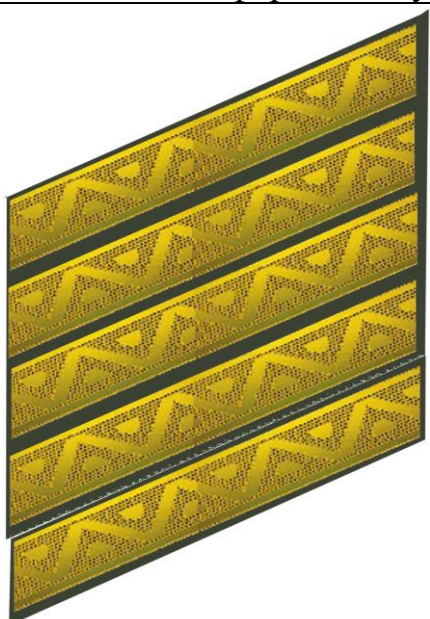
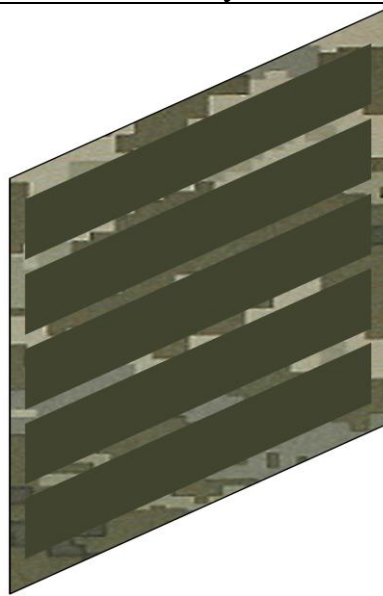
1	2	3	4
15	Беретний знак Окремого Київського полку Президента України	Жовтий метал (бронза)	 <p>мал. 264</p>
16	Беретний знак 101-ї окремої бригади охорони Генерального штабу Збройних Сил України	Білий метал (чорнене срібло)	 <p>мал. 265</p>
17	Знак на кашкет для Сухопутних військ		 <p>мал. 266</p>
18	Знак на кашкет для Повітряних Сил		 <p>мал. 267</p>
19	Знак на кашкет для Військово-Морських Сил		 <p>мал. 268</p>

1	2	3	4
20	Знак на польовий кашкет		 <p>мал. 269</p>
21	Кокарда на кашкет-безкозирку		 <p>мал. 270</p>

Нарукавні знаки відповідно до курсів навчання курсантів
військових навчальних закладів Збройних Сил України

Таблиця 1

№ з/п	Приналежність	Нарукавний знак	
		3	4
1	На 1-му курсі мал. 271	До парадної та повсякденної форми одягу	До польової форми одягу
			
2	На 2-му курсі мал. 272	До парадної та повсякденної форми одягу	До польової форми одягу
			
3	На 3-му курсі мал. 273	До парадної та повсякденної форми одягу	До польової форми одягу
			

1	2	3	4
4	На 4-му курсі мал. 274	До парадної та повсякденної форми одягу	До польової форми одягу
			
5	На 5-му курсі мал. 275	До парадної та повсякденної форми одягу	До польової форми одягу
			

Розташовуються на лівому передпліччі від місця шва на відстані 10 см від краю рукава, фон знака – відповідно до тканини форми одягу.

Розташовуються на лівому плечі в місці, передбаченому конструкцією, фон знака – відповідно до тканини костюма.

Таблиця 1

№ з/п	Приналежність	Предмет
1	2	3
1	Пояс парадний з пряжкою	 мал. 276
2	Пояс парадний з пряжкою для Сил спеціальних операцій	 мал. 277
3	Пояс парадний з пряжкою для сержантського та рядового складу	 мал. 278
4	Ремінь до штанів	 мал. 279
5	Ремінь брючний для польової форми одягу	 мал. 280
6	Затискач для краватки	 мал. 281

1	2	3
7 ¹	Аксельбант для офіцерів	 <p data-bbox="986 817 1120 853">мал. 282</p>
8 ²	Плечовий шнур для рядового та сержантського складу	 <p data-bbox="986 1451 1120 1489">мал. 283</p>
9 ³	Плечовий шнур для ліцеїстів	 <p data-bbox="986 2016 1120 2047">мал. 284</p>

1	2	3
10 ⁴	Табличка з прізвищем військово-службовця	 мал. 285

1) Право на носіння мають генерали, адміralи та офіцери на парадах, під час вручення державних нагород, бойових прапорів, прийняття військової присяги, у складі почесної варти, у дні свят на урочистих заходах, офіційних прийомах і під час покладання вінків до пам'ятників і на могили воїнів.

2) Право на носіння мають військовослужбовці, які проходять військову службу за контрактом на посадах солдатів і матросів, сержантів і старшин, курсанти військових навчальних закладів, військовослужбовці строкової військової служби на парадах, під час вручення державних нагород, бойових прапорів, прийняття військової присяги, у складі почесної варти, у дні свят на урочистих заходах, офіційних прийомах і під час покладання вінків до пам'ятників і на могили воїнів.

3) Право на носіння мають вихованці військових ліцеїв на парадах, у дні свят на урочистих заходах.

4) Право на носіння мають генерали, адміralи, офіцери, сержанти і старшини. Обов'язково на урочистих засіданнях, офіційних прийомах, а також в інших випадках за рішенням командира (начальника).

Розміщуються на правій стороні:

на кітелі в центрі клапана кармана від краю шва;

на джемпері на рівні нагрудного кармана;

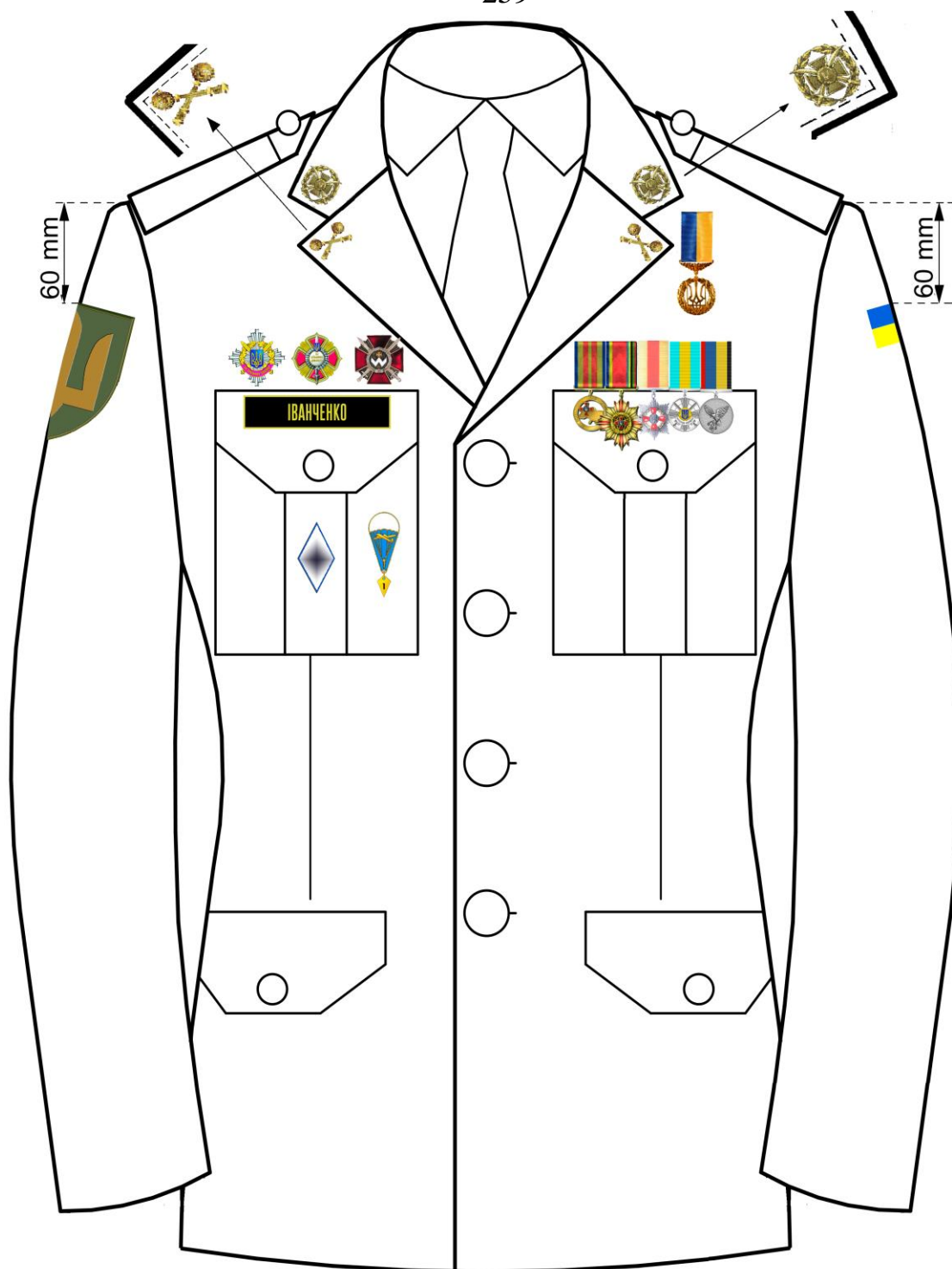
на сорочці в центрі клапана кармана від краю шва.

Додаток 3

до Правил носіння військової
форми одягу та знаків розрізнення
військовослужбовцями Збройних
Сил України та ліцеїстами
військових ліцеїв

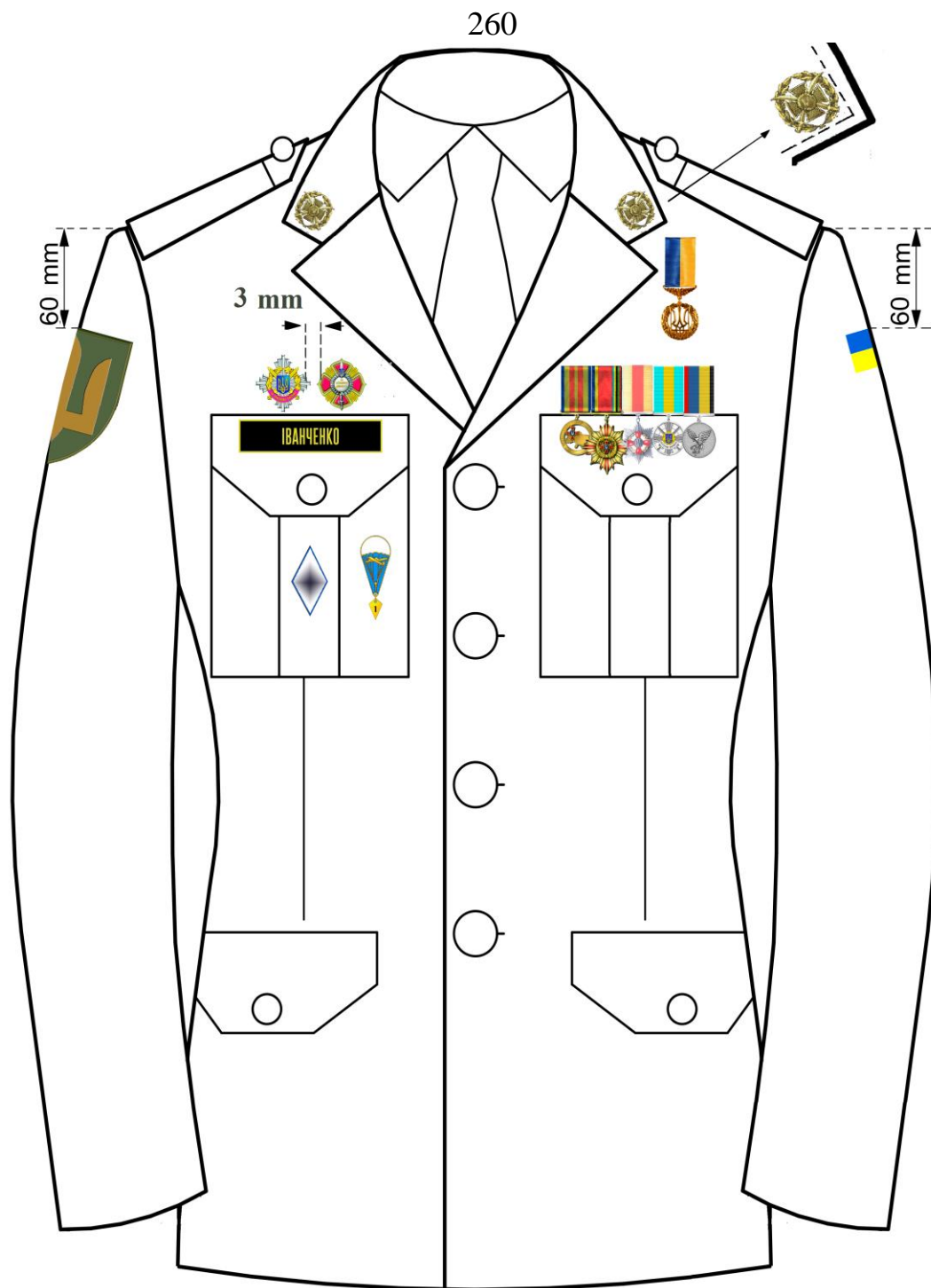
МАЛЮНКИ

розташування на військовій формі одягу нагород та іншої символіки

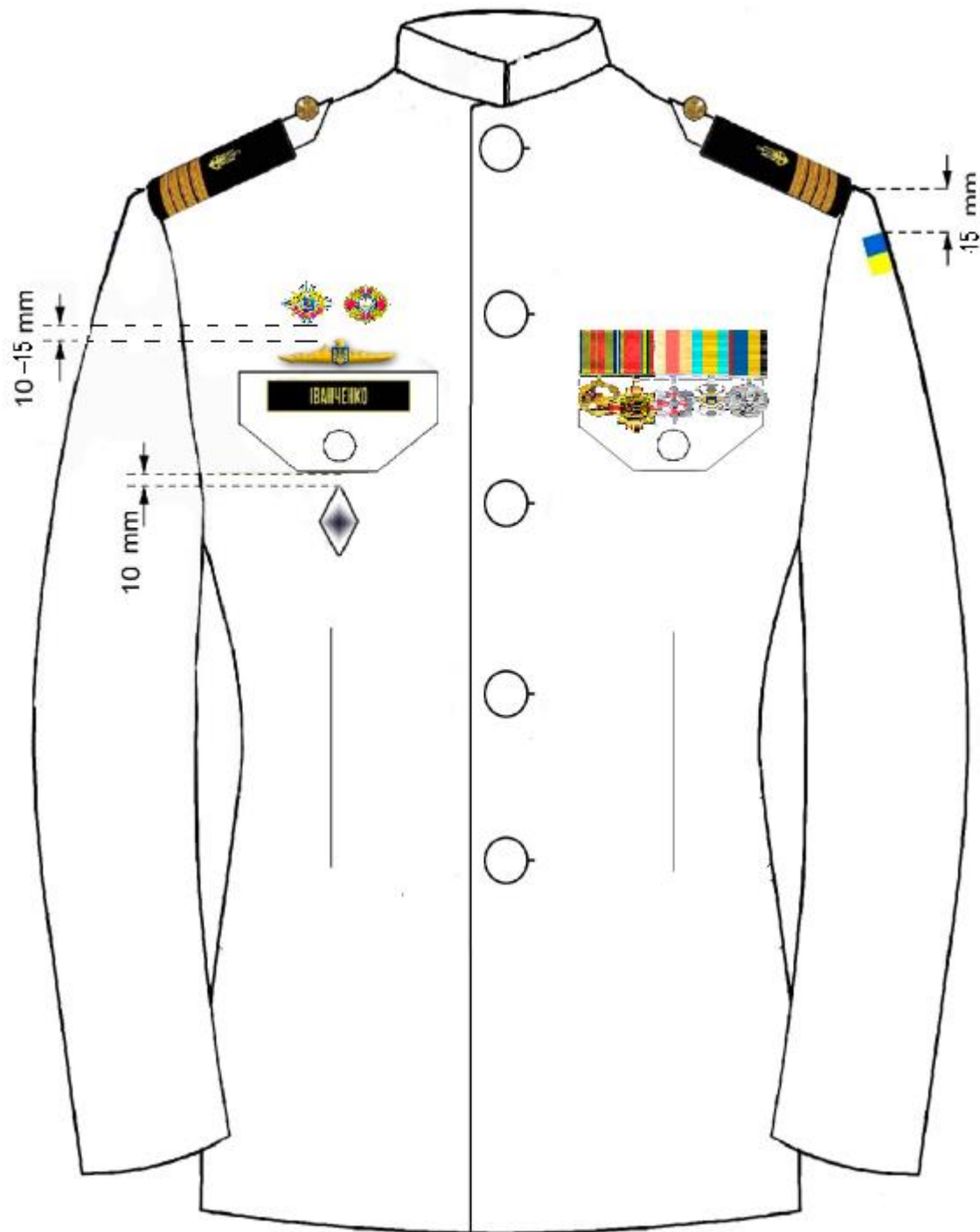
На парадному кітелі генералів Збройних Сил України

мал. 1

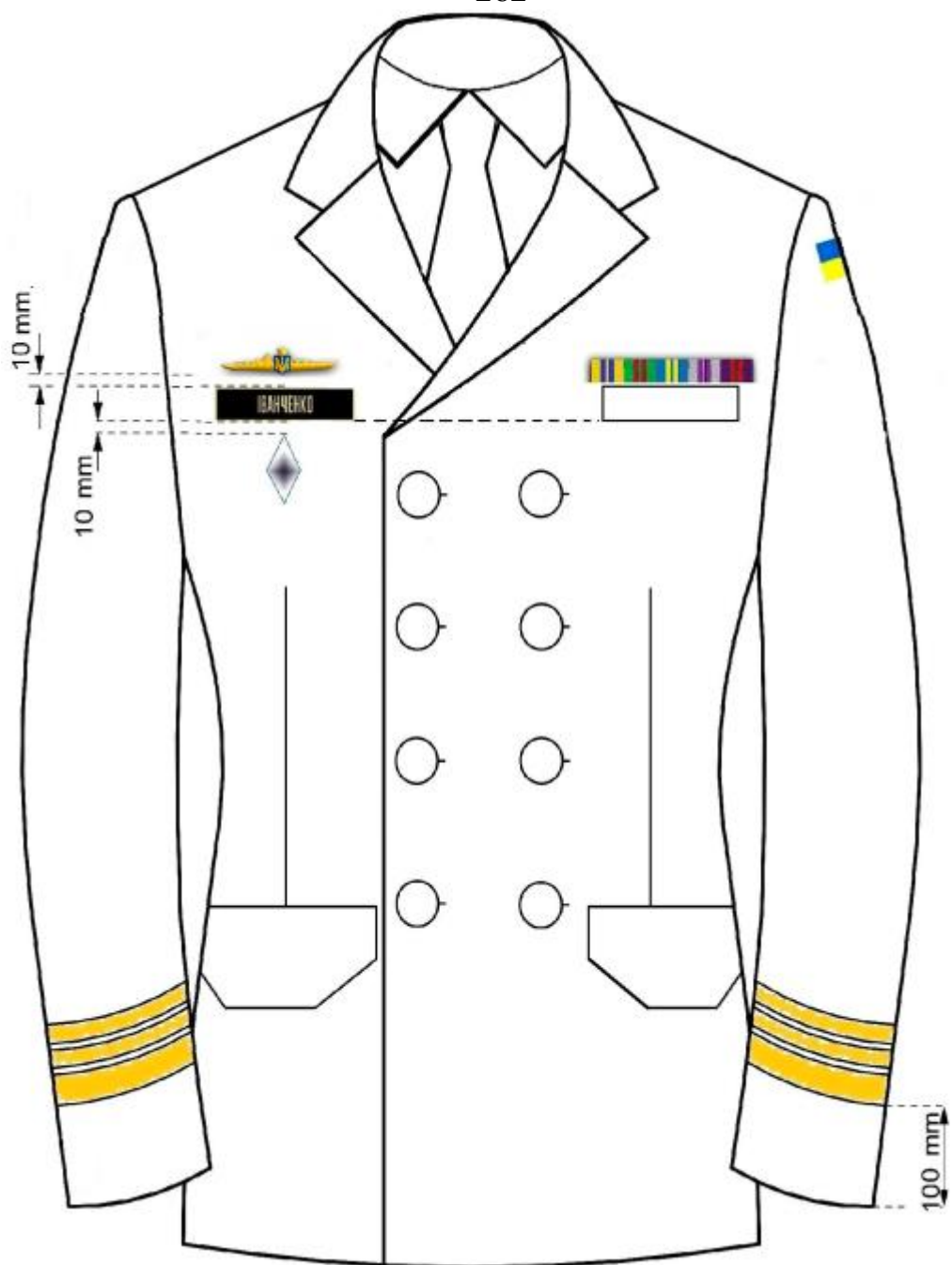
На парадному кітелі офіцерського, сержантського та рядового складу
Збройних Сил України

мал. 2

На парадному кітелі військовослужбовців
Військово-Морських Сил Збройних Сил України

мал. 3

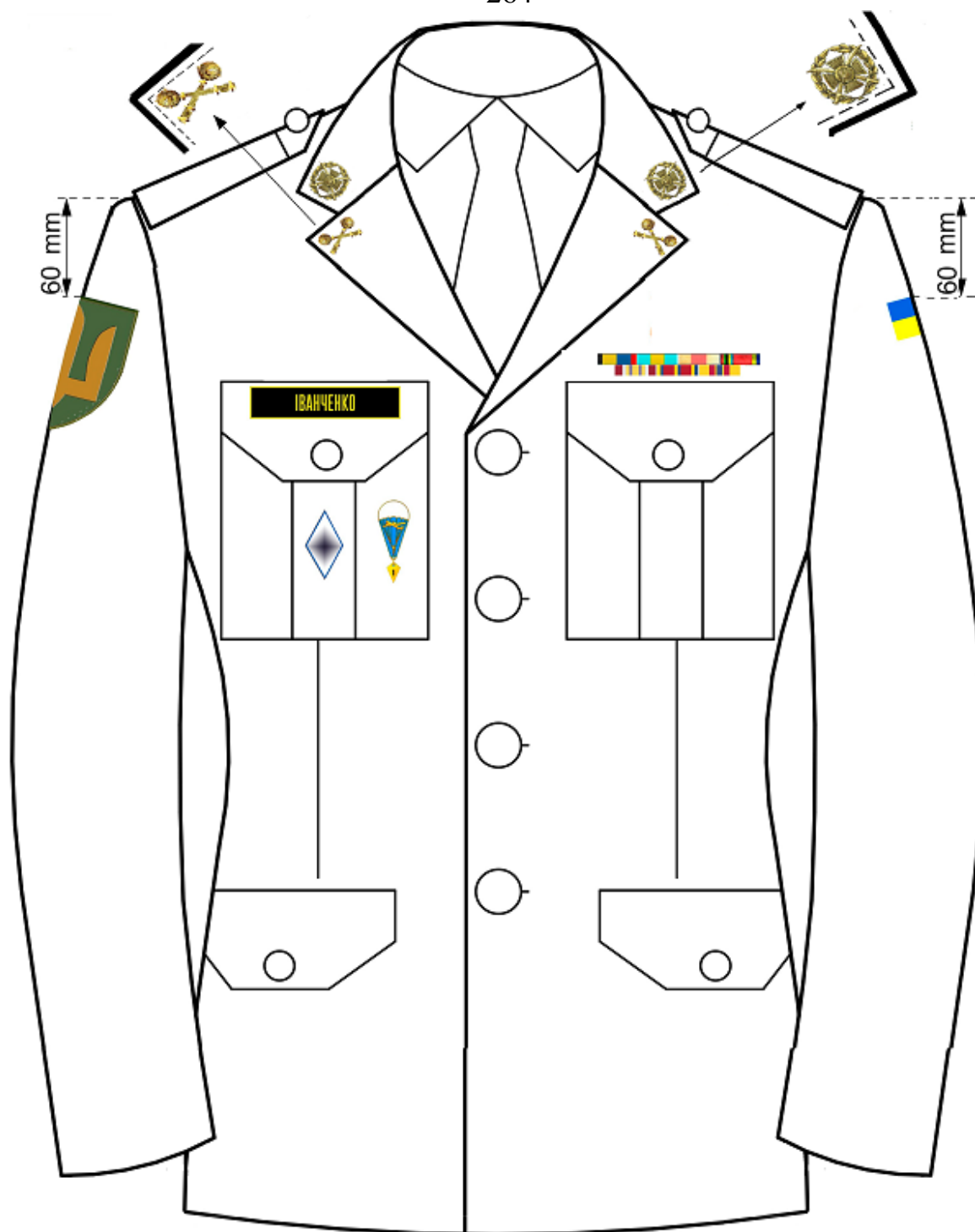

На тужурці військовослужбовців
Військово-Морських Сил Збройних Сил України

мал. 4

[illegible]

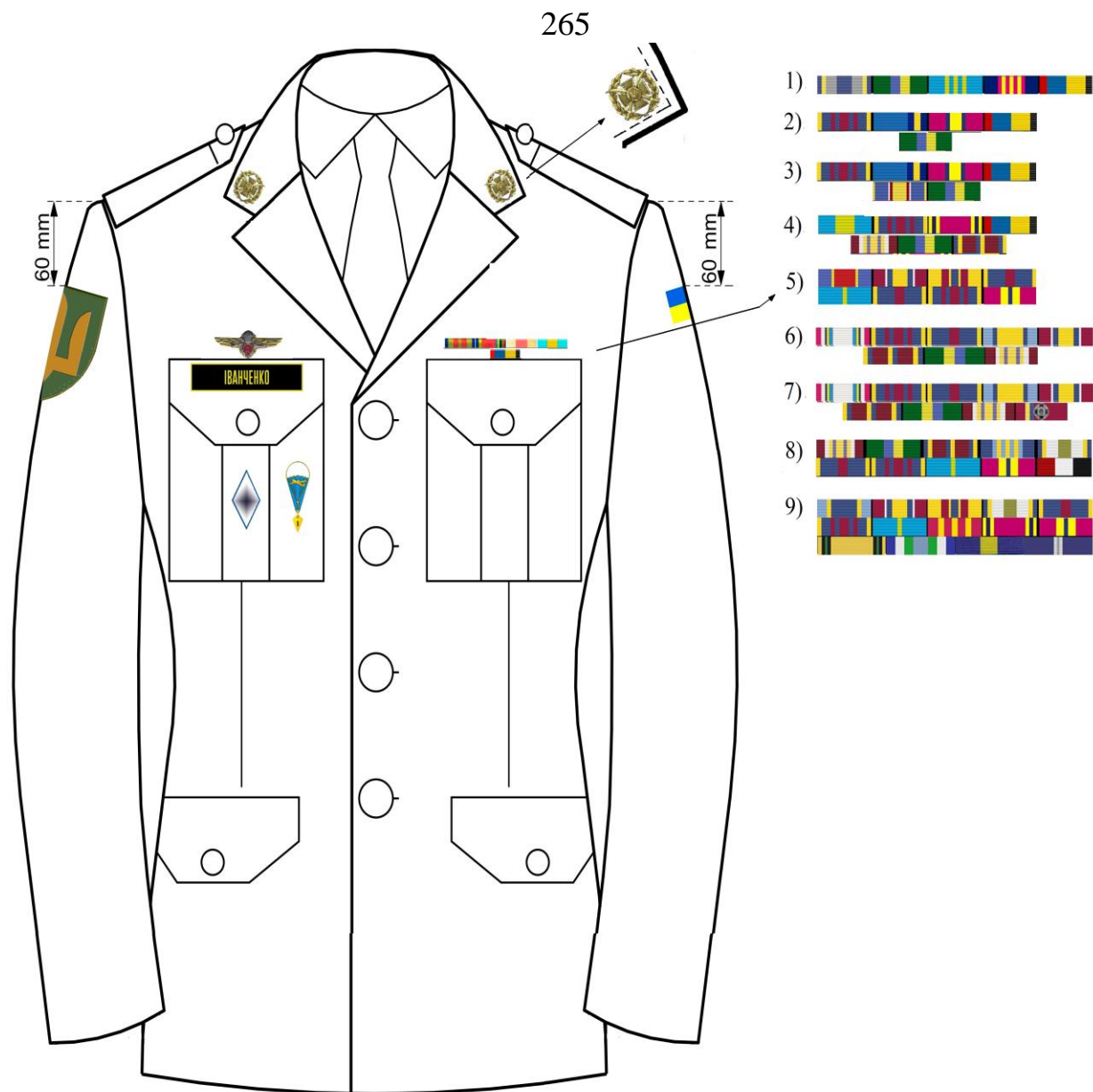
мал. 5

На парадно-вихідному та повсякденному кітелі генералів Збройних Сил

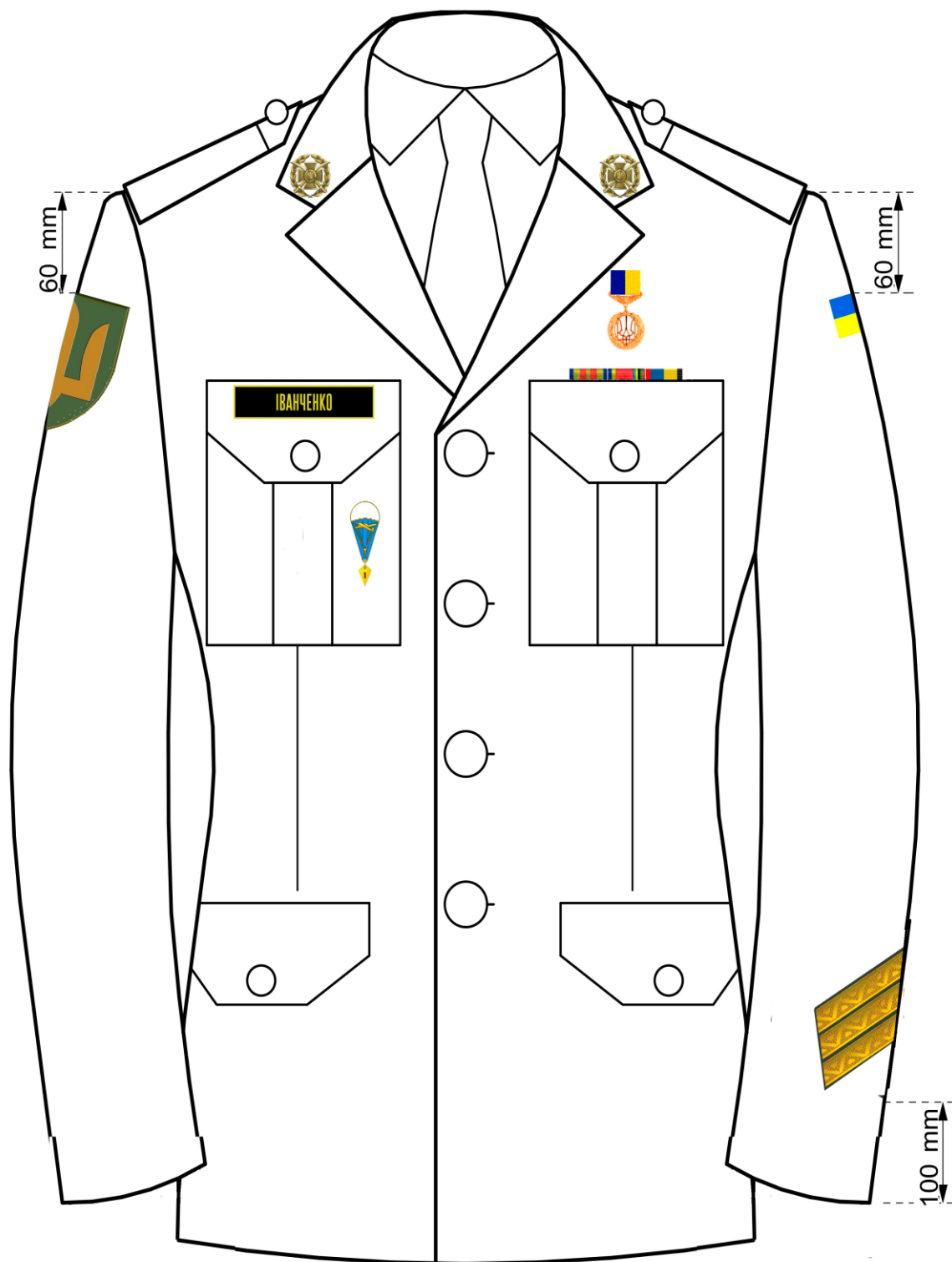
України

мал. 6

На парадно-вихідному та повсякденному кітелі офіцерського,
сержантського та рядового складу Збройних Сил України

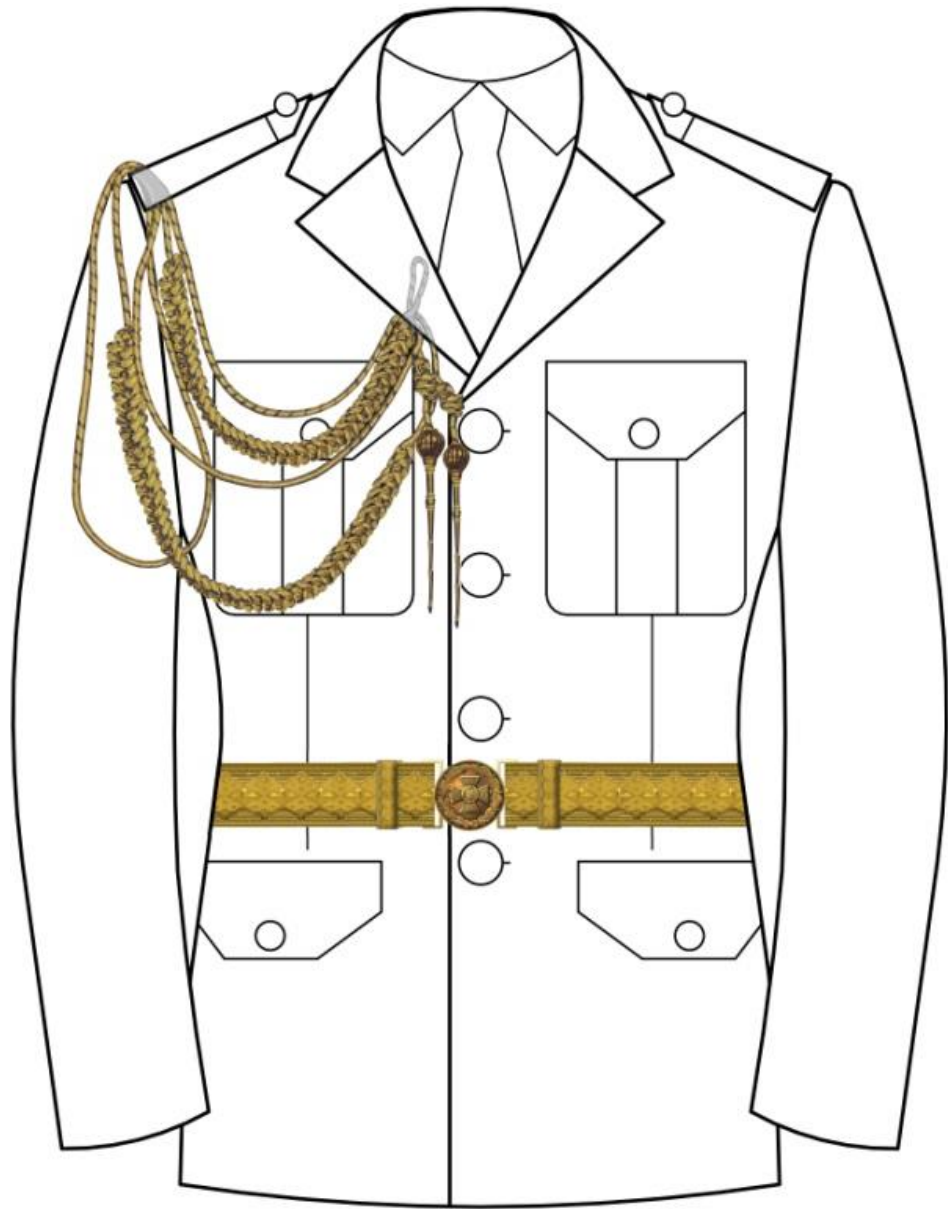
мал. 7

На кітелі курсантів Збройних Сил України

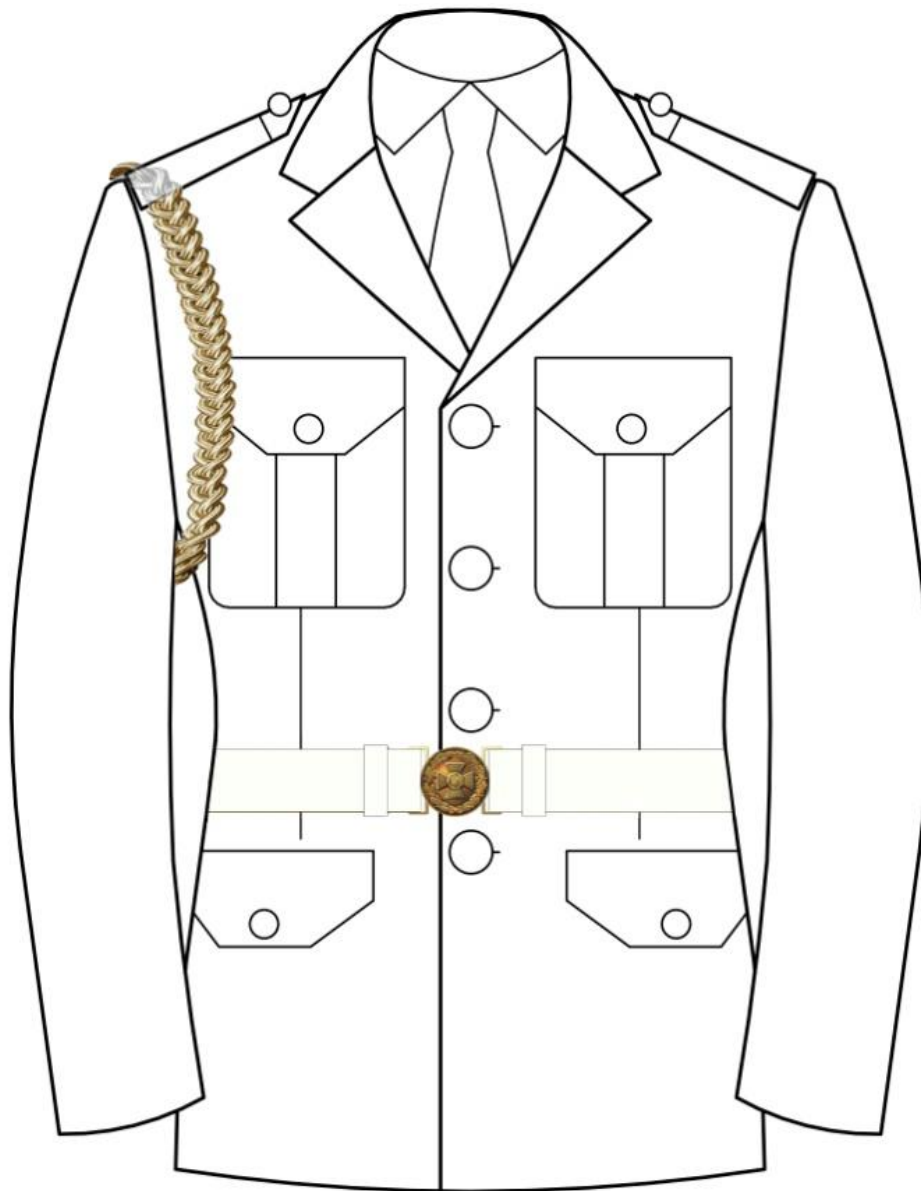

На форменці курсантів
Військово-Морських Сил Збройних Сил України
мал. 9

Розміщення аксельбанта на парадному кітелі осіб офіцерського складу РПВ

мал. 10

Розміщення плечевого шнура на парадному кітелі осіб рядового,
сержантського і старшинського складу РПВ

мал. 11

мал. 12

1. Нарукавний знак “Державний Прапор України” (праве та ліве передпліччя в місці, передбаченому конструкцією).

2. Нарукавний знак військової частини, навчального закладу (в місці, передбаченому конструкцією).

3. Нарукавний знак або знак за курсами навчання (в місці, передбаченому конструкцією).

4. Знаки розрізнення військових звань.

5. Нагрудний знак з прізвищем військовослужбовця (в місці, передбаченому конструкцією).

6. Нагрудний знак “Збройні Сили України”.

ЗМІСТ

Наказ Міністерства оборони України	1
1. Загальні положення.....	2
2. Форма одягу військовослужбовців Збройних Сил України.....	9
Форма одягу військовослужбовців офіцерського, сержантського, старшинського та рядового складу Збройних Сил України.....	9
Форма одягу військовослужбовців-жінок.....	11
Форма одягу курсантів військових навчальних закладів (крім ВМС), військовослужбовців, сержантського, рядового складу і вихованців військових оркестрів Збройних сил України.....	12
Форма одягу ліцеїстів військових ліцеїв (крім Військово-морського ліцею).....	14
Форма одягу генералів ВМС ЗС України.....	15
Форма одягу адміралів ВМС ЗС України.....	16
Форма одягу осіб офіцерського і старшинського складу (у військовому званні “старшина” та вище) берегового компонента ВМС ЗСУ.....	18
Форма одягу офіцерського і старшинського складу (у флотському званні “головний корабельний старшина” і вище) військовослужбовців ВМС ЗСУ.....	19
Форма одягу осіб сержантського та рядового складу берегового компонента ВМС ЗСУ.....	20
Форма одягу осіб старшинського (у флотському званні до “головний старшина” включно) та рядового складу ВМС ЗСУ.....	21
Форма одягу курсантів навчальних закладів ВМС України Збройних Сил України та ліцеїстів військового ліцею ВМС.....	22
Польова (морська службова) форма одягу.....	25
В пунктах постійної дислокації (далі – ППД) та під час виконання повсякденних завдань.....	25

Під час виконання бойових та навчально-бойових завдань.....	30
3. Носіння окремих предметів військової форми одягу.....	37
Головні убори.....	37
Верхній одяг.....	39
Сорочки, краватки, кашне, рукавиці, аксельбант (плечовий шнур).....	39
Взуття, шкарпетки.....	42
Спорядження і зброя.....	42
4. Носіння погонів, емблем та нарукавних і нагрудних знаків.....	43
Носіння емблем.....	49
Носіння нарукавних та нагрудних знаків.....	49
5. Носіння орденів, медалей, орденських стрічок і стрічок медалей на планках та інших знаків відзнаки на військовій формі одягу.....	49
Додаток 1. Малюнки військової форми одягу	
Військова форма одягу військовослужбовців Сухопутних військ Збройних Сил України	2
Військова форма одягу військовослужбовців Повітряних сил Збройних Сил України	16
Військова форма одягу військовослужбовців Високомобільних десантних військ Збройних Сил України	34
Військова форма одягу військовослужбовців Сил спеціальних операцій Збройних Сил України	46
Військова форма одягу військовослужбовців Військово-Морських Сил Збройних Сил України	58
Військова форма одягу військовослужбовців курсантів вищих військових навчальних закладів Збройних Сил України	98
Військова форма одягу військовослужбовців курсантів вищих військових навчальних закладів та ліцею Військово-морських Сил Збройних Сил України.....	101

Військова форма одягу військовослужбовців Почесної варти Збройних Сил України	105
Військова форма одягу військовослужбовців-жінок Збройних Сил України	109
Польова форма одягу військовослужбовців Збройних Сил України.....	115
Морська службова форма одягу військовослужбовців Військово-Морських Сил Збройних Сил України.....	123
Окремі предмети форми одягу.....	130
Додаток 2. Малюнки знаків розрізнення до військової форми одягу	
Погони вищого офіцерського складу Збройних Сил України.....	2
Погони старшого офіцерського складу Збройних Сил України.....	8
Погони молодшого офіцерського складу Збройних Сил України.....	13
Погони сержантського складу Збройних Сил України.....	19
Погони рядового складу Збройних Сил України.....	28
Погони курсантів військових навчальних закладів Збройних Сил України.....	31
Погони ліцеїстів військових ліцеїв Збройних Сил України.....	37
Емблеми на комір парадного та повсякденного однострою Збройних Сил України.....	41
Нарукавні та нагрудні знаки військовослужбовців Збройних Сил України.....	44
Берети та пілотки.....	51
Беретні знаки та знаки на кашкет.....	54
Нарукавні знаки відповідно курсів навчання курсантів військових навчальних закладів Збройних Сил України.....	59
Ремені та аксесуари військовослужбовців Збройних Сил України.....	61
Додаток 3. Малюнки розташування на військовій формі одягу нагород та іншої символіки.....	258